

Ardeal és Banat kis- és középiparosainak hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek Szövetsége hivatalos lapja. Egyesülete a tí-mişoarei „Az Iparos”-sal.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 leí, félévre 500 leí. Iparosoknak egész évre 300 leí, félévre 150 leí, nagyedére 75 leí. — Hirdetési ár négyzetcentiméterre 6 leí, kötéseknek engedmény.

„Tiszteld a tisztas ipart”

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Al XV-lea congres general al uniunei generale al micilor industriși și meseriași patroni se va ține la Bacău

Si au anunțat participarea d-nii M. Cancicov, M. Ralea și Mitită Constantinescu.

După cum se știe, congresul general al Uniunei generale a micilor industriși și meseriași patroni, urmează să se țină anul acesta la Bacău, în zilele de 12, 13 și 14 Iunie.

Comitetul filialei locale, în fruntea căreia se află d. Stefan Dănescu, secundat de d-nii Stefan Stoleru președintele Camerei de muncă Bacău, C. P. Nicolau, C. Călin, B. Criwka, etc., activează intens în vederea unei depline reușite a acestei manifestări meșteșugărești.

Si-au anunțat participarea la congres d-nii: Mircea Cancicov, ministrul de finanțe, care va fi și nașul drapelului filialei, a căruia sfințire se va face cu această ocazie; Mihail Ralea, ministrul muncii; Mitită Constantinescu, ministrul economice naționale; Mihail Enescu, directorul general al Casei Centrale a Asigurarilor sociale; M. Georgian, directorul general al Ministerului Muncii, Stavri Cunesco, directorul general al Muncii din Ministerul Muncii; Alex. Samoilă, președintele Uniunei generale a micilor industriși și meseriași patroni din România, etc.

După rapoartele sosite de la cele 84 filiale din țară ale Uniunei, numărul delegaților va trece de 200.

Prima zi a congresului este consacrată sfințirii drapelului filialei Bacău, după care, în cadrul solemn, va avea loc, în sala teatrului „Măraști”, deschiderea oficială a desbaterilor, sub președinția de onoare a d-lui Mircea Cancicov, ministrul finanțelor.

După cuvântul de deschidere care va fi rostit de d. Alex. Samoilă, președintele Uniunei, și salutul filialei locale prin glasul d-lui Stefan Dănescu, președintele filialei va urma cuvântul oficialităților și apoi o masă comună în pavilionul din grădina publică a orașului. După amiaza congresistii vor vizita împrejurimile orașului, iar seara, la orele 20, va avea loc, în sala teatrului „Corso” o conferință a dlui Nichifor Crainic.

Cele 14 puncte de pe ordinea de zi a congresului, vor fi dezbătute în zilele de 14 Iunie, în sala teatrului „Corso”.

Participanții la congres se vor bucura de reducere pe C. F. R. și, în urma aranjamentului pe care comitetul filialei Bacău l-a stabilit cu hotelierii din oraș, a fost stabilit un tarif redus pentru participanții streini de localitate.

Iunie 15: A repulobelyeg-átalány befizetésének utolsó napja.

A kisiparosok és kereskedők könyvvezetési kötelezettségével kapcsolatosan életbe léptetett általános rendszerről párhuzamosan a légtügyi alap is általános lefizetésével tette lehetővé a pontos könyvvezetés kötelezettségének megváltása után fizetendő repulobelyegilleték leróását. A 100 leies repulobelyegilleték utolsó határideje június 15, eddig fizethetik le az érdekeltek az általános összegét a Banca Nationalánál, vagy a postahivatalnál, a 301 számú CEC számla javára.

Uj körrendelettel szabályozta a pénzügyminiszter az alkalmazotti adó kiszámítását

Egyes kategóriáknál könnyítéseket hoz az új rendelet.
Fizikai munkások adómentessége

Az elmúlt hét szombatján a pénzügyminiszterium egy újabb körrendeletet intézett a pénzügyigazgatóságokhoz. Ebben a körrendeletben új utasítások voltak az alkalmazotti fizetések után leróvándó elementáris adó és szuprakvóta kiszámítását illetően. Az új utasításokat a minisztérium a május 31-éről keltezett 92.338 számú rendelet alapján bocsátotta ki, ezzel lényeges módosítást eszközölt a fizikai munkások esetében azért, hogy megszüntesse a 3000 leies plafont. Ennek megfelelően módosul a szuprakvóta számítása is. A most életbe léptetett rendszer a fizikai munkások azon jövedelmére vonatkozik, amelyet május 1 óta kerestek és amely után az adót június folyamán fizetendő be. Részletes felvilágosítással szolgál a körrendelet a többi alkalmazottak fizetési adóját illetően is, az április 1-én megjelent rendelet törvény részletes magyarázatával, új szövegezést ad az egyenesadó törvény 43-47, valamint 63. szakaszának s végül hatályon kívül helyezi a március harmincadikán kiadott 503.200 számú körrendeletet.

Az új rendelkezés részletei a következők: 144. szakasz: az alkalmazotti adókulcs progresszív s a következőképpen alakul: 4000 leig terjedő havi fizetés után 4 százalékos, 4001—25.000 leig 8 százalékos, 25.001—35.000 leig 12 százalékos, 35.001—50.000 leig 15 százalékos, 50.001—100.000 leig 18 százalékos, 100.001—150.000 leig 20 százalékos, 150.001 leien felül 25 százalékos.

Az adó kategóriáknak külön számítás, és az így kapott tételek összesítendőek.

Heti, napi, vagy órábér esetében, vagy, ha az alkalmazott évi fizetést élvez, a kiszámításnál a hónap 30 nappal — munkásoknak 20 nappal, — vagy 160 órával, a hét 5 munkanappal, vagy 40 munkaórával, a nap pedig 8 munkaórával képezi a számítás alapját. A kategóriák szerint megállapított adókulcs — a 149. szakaszban meghatározott levonások eszközölésével a nettó jövedelem után számításra kerül.

A kategóriák szerinti adókulcs tehát a 149. szakaszban előírt levonások eszközölése után a következő lesz:

Adókulcs százalék	Havi jövedelem lei	Évi jövedelem lei	Tisztviselők egy napra lei	Fizikai munkások		
				órára lei	napi lei	heti lei
4	4.000-ig	48.000-ig	138-ig	25-ig	60-ig	1.000-ig
8	4.001— 25.000	48.001— 300.000	139— 833	25,1— 156,2	201— 1250	1.001— 7250
10	25.001— 35.000	200.001— 420.000	834— 1166	156,3— 1166	1251— 17.0	7251— 100.000
12	35.001— 50.000	420.001— 600.000	1167— 1866	—	—	—
15	50.001— 100.000	600.001— 1.200.000	1867— 3333	—	—	—
20	100.001— 150.000	1.200.001— 1.800.000	3334— 5000	—	—	—
25	150.001 leien fe- lül rész	1.800.001 leien fe- lül rész	5001 leien fe- lül rész	—	—	—

A 145. szakasz változatlanul megmarad amíg június 31-i szövegezés szerint, viszont a 146. sza-

kasz a következőképpen alkalmazandó: A fent jelzett jövedelmek megállapításánál számításba veszik az itt felsorolt természetbeni járandóságokat is, a fizikai munkásoknál levonásba hozva a szolgálat teljesítéséhez szükséges befektetés elnevezés alatt említett létminimumot, amint azt a 149. szakasz megállapítja.

A természetbeni lakás a fizetés együttdé-
nek számít.

az 1500 leien aluli jövedelmeknél pedig — mint a gyári személyzet és munkások lakása, — egy-nyolcad arányt alkalmaznak. Teljes ellátás a legmagasabb fizetés összegének felel meg, az élelmezés — egymagában számítva — pedig háromötödöntéként jön számításba. Községekben az állandó gazdasági személyzetnél ez a becslési keret felére csökken. Szolgáknál és mindazon háztartásbeli alkalmazottaknál, akik személyi szolgálatot és kimondottan háztartásbeli munkát végeznek, a természetbeni javadalmazás nem számít külön, mert munkájuk természetével együtt jár a lakás, vagy élelmezés, esetleg teljes ellátás.

147. szakasz: Fizikai munkások jövedelme — bárholonnan is ered az — csak akkor esik adó alá, ha jövedelmének összesége meghaladja a havi 1000, heti 250, napi 50, vagy óránkénti 6.25 leit.

Amennyiben a munkás más jövedelmet is élvez, köteles ezt bejelenteni. Levonásba hozzák a fizikai munkásoknál azt a jövedelemrészt, amely a havi 20 napot, heti 5 munkanapot és napi 8 munkaórát meghaladó munka ellenértéke. Meghatározza a körrendelet, hogy kiket tekintenek mezőgazdasági és általában fizikai munkásoknak. Fizikai munkásoknak számítanak mind azon férfiak, vagy nők akik munkaadójuk számára mezőgazdasági, ipari, vállalkozásnál, kereskedelmi vállalatnál, magán — vagy közintézménynél stb. szóbeli vagy írásos munka — vagy inasszerződés értelmében dolgoznak s fizetésüket órára, napra, hétre hónapra, vagy akkordban kapják. Ennek megfelelően a nettó fizetés megállapításánál engedélyezett levonásokban részesülnek a mezőgazdasági munkások, kocsi-sok, pásztorok, szolgák, általában fizikai munkások, így a szállítómunkások is. Elvezik a kedvezményt azok a munkások, akiknek munkája valamely kézműves-mesterség gyakorlását jelenti, tehát iparos segédek, másnak — munkaadónak — dolgozó iparosok, tanoncok stb. Ilyen elbírálás alá esnek a mosónők, szakácsok, uccasprók stb.

Nem tartóznak ezen kategóriába a következők: hajógyárak munkafelügyelői, vállalatok által alkalmazott éjjeli őrök stb. Különbséget tesznek a valamely kézműipari munkát igénylő mesterség és a kézművesmesterség gyakorlása között. Nem részesülhetnek a fenti levonások kedvezményében tehát azok, akik

munkájuk természeténél fogva professzionális adó fizetésére kötelesek,

például a pincérek, kisegítők és gépkocsivezetők stb. Ugyancsak esnek a fenti kedvezménytől azok a fizikai munkások is, akiket ipari, vagy kereskedelmi vállalatok irodájában foglal-

koztatnak, valamint az irodaszolgák, küldöncök, vagy hasonló beosztású munkások.

149. szakasz: A nettó-jövedelem megállapításánál a következő levonások eszközölhetők: 1. Tisztviselőknél és bármely alkalmazottnál azok a tételek, amelyeket nyugdíjalapra fizetnek, ha az összeg nem haladja meg a fizetés 12 százalékát. 2. Fizikai munkásoknál, akik óra-, nap-, hét-, hónapszámra, vagy akkordban dolgoznak, a már jelzett levonásokon kívül figyelembe veszik és levonják az adózandó összegből a következő tételeket: 1000 lei havonta (20 munkanapos, vagy 160 munkaóra hónapot számítva), 250 lei hetenként (8 munkanappal, vagy 40 munkaórával), 50 lei naponta (8 munkaórával), vagy 6.25 lei óránként. Ismételtjük, ugyancsak levonják a havi 20 napon, vagy 160 munkaórán, heti 5 munkanapon, vagy 40 munkaórán, napi nyolc munkaórán túl keresett jövedelmet is. Abban az esetben, ha a munkás több helyről is kap fizetést az elsőnek említett levonást csak egy ízben alkalmazzák. A levonások után adódó nettó jövedelem összeget tízes egységekenként kerekítik ki.

A 150. szakasz gyakorlati utasítással szolgál a nettó jövedelem megállapítása és a fizetendő adó kiszámítását illetően, az itt felsorolt feltételek alapján. Tudvalevő egyébként, hogy az évi 10.000 leit meghaladó fizetések után szupravótta is fizetendő, aminek kiszámítása külön táblázat szerint történik.

Meghalt Müller Henrik aradi asztalosmester

Az aradi iparostársadalomnak mély gyászja van: Müller Henrik ismert és tekintélyes aradi bútorasztalos-mester hétfőn reggel hosszú és kínos szenvedés után életének 59-ik évében elhunyt. Müller Henriket nagyszámu tisztelői kedden délután hat órakor kísérték utolsó útjára az alsótemető halottasházából.

Az elhunyt egyike volt a legjobb nevű asztalosmestereknek, a híres aradi bútoripar kiváló reprezentánsa. Tevékeny részt vett mindenkor az iparos mozgalmakban, alapító tagja volt az aradi Iparos Ötthonnak, választmányi tagja az Iparosok Hitelszövetkezetének, az asztalosok szindikátusa vezetőségi tagja és előjárósági tagja az egykori ipartestületnek. Halála őszinte részvétet váltott ki Arad iparosságának körében, amely egyik érdemes, munkás, tisztas tagját veszítette el benne.

A munkaalapjárulók kiszámítása a társadalombiztosítói befizetéseknek.

A Monitorul Oficial március 30-iki és május 20-iki számaiban megjelent rendelet törvények szabályozták az újonnan létesített munkaalap kapcsolatos kérdéseket.

Ezeknek értelmében mindazok a vállalatok, amelyek a társadalombiztosítói törvény 48. szakasza értelmében 1.2 százalékos pótlárulékot fizetnek (vagyis azok, amelyeknek tíznél több alkalmazottjuk van), a munkaalap javára kötelesek a ténylegesen kifizetett összes fizetések 1 százalékát befizetni.

Ezen 1 százalékos munkaalap járulék kiszámításának és befizetésének módja teljesen azonos az 1.2 százalékos pótlárulék kiszámításának és befizetésének módjával.

Igy tehát, mint a pótláruléknál, úgy a munkaalap járuléknál is, az alkalmazottak fizetéséhez hozzászámítandók a természetbeni bármely formában nyújtott járandóságok is az alkalmi, vagy időleges természetűek kivételével. Utóbbiak nem haladhatják felül a kötelező biztosítás első személyzetének 15 napi fizetését.

Természetesen azoknak a vállalatoknak, amelyek ezt a havi 1 százalékos illetéket fizetik, nem kell leróniok alkalmazottaik után a számenlyenkénti heti 2 leies illetéket, amelyet bélyegek alakjában azok a munkaadók rónak le, akik tíznél kevesebb fizetéses alkalmazottat foglalkoztatnak.

PROBA, SZERENCSE.

A felhőkarcoló tetején két munkás dolgozik.
— Fogd meg azt a kábelt, — kiáltja az egyik.
— Fogom!
— Rád?
— Nem.
— Akkor a másikon van a magasfeszültségű áram...

Mészárosok és hentesek üzlethelyisége nem lehet közvetlen kapcsolatban lakásukkal

Satumare megye prefektusa néhány hónappal ezelőtt rendeletet adott ki, amelyben a közegészségügyi törvény rendelkezéseire való hivatkozással, arra kötelezte a careimarei mészárosokat és henteseket, hogy az elárulító helyeket válasszák el lakásaiktól, mert a közegészségügyi törvény ezt előírja. A prefektusi határozatot a mészárosmesterek megfélembzték a közigazgatási táblához.

Felelősségükben azt adták elő, hogy ennek a rendelkezésnek végrehajtása súlyos anyagi megterhelést jelentene részükre, mert Careimareban évtizedek óta az a helyzet, hogy a mészárosmesterek üzlethelyisége és lakása egy épületben van elhelyezve, egymással szoros összefüggésben van és a lakásból beléphetnek az üzlethelyiségekbe. Előadták továbbá, hogy ez szerzett joguk és a szerzett jogot újabb keretű törvények, vagy rendelkezések nem változtathatják meg.

A cluj-i közigazgatási tábla első tanácsa most tárgyalta a mészárosok panaszát és azt visszautasította. Kötelezte a mészárosokat, hogy a prefektus rendelkezését hajtsák végre. A határozat indokolása szerint közegészségügyi vonatkozású törvényekkel szemben szerzett jogoknak nincsen helye.

A cluj-i közigazgatási tábla első tanácsa most tárgyalta a mészárosok panaszát és azt visszautasította. Kötelezte a mészárosokat, hogy a prefektus rendelkezését hajtsák végre. A határozat indokolása szerint közegészségügyi vonatkozású törvényekkel szemben szerzett jogoknak nincsen helye.

Szabályrendelet készül a bélyegtörvény alkalmazásáról

A pénzügyminiszteriumban — mint jelentik, — tanulmány tárgyává tették azokat az emlékiratokat, amelyeket érdekképviseletek és vállalatok készítettek és nyújtottak be az április elsején módosított bélyegtörvény alkalmazásával kapcsolatban. A törvény előírja, hogy a vállalatoknak minden bevételzett összeg után bélyegzett nyugtát kell adniok, viszont számos olyan eset adódik, amikor a felvett összeg után nem boosátanak ki nyugtát és így azt nem is bélyegezhetik fel. Olyan esetekben például, amikor az állam szerepel fizetőként, a tartozás kiegyenlítése fizetési meghagyás útján történik. Ennek bélyegzése a törvény értelmében megtörténik annál a pénzügyigazgatóságnál, amelynél a kifizetést eszközlik, tehát külön nyugta kiállításának nincsen helye. A gyárak által kereskedőknek történt eladások esedékességként történő fizetéseknél pedig olyan helyzet adódhat, hogy — a törvény intézkedéseinek betűszerinti szigorú alkalmazása esetén, — vagy kétszeres bélyegilletéket kell az érdekelteknek leróniok, vagy pedig kihágás miatt bírságot alkalmaznak velük szemben. A bélyegügyi vezérigazgatóság elhatározta, hogy adott esetben eltekint a törvény betűszerinti alkalmazásától, hogy a kétszeri illetékleírás az általában ilyen módon adódható visszas helyzetek elkerülhetők legyenek. Fővárosi lapok értesítése szerint ennek megfelelően az ilyen kérdéseket részletesen szabályozó rendelkezést már rövidesen elküldik a pénzügyigazgatósághoz.

A pénzügyminiszteriumban — mint jelentik, — tanulmány tárgyává tették azokat az emlékiratokat, amelyeket érdekképviseletek és vállalatok készítettek és nyújtottak be az április elsején módosított bélyegtörvény alkalmazásával kapcsolatban. A törvény előírja, hogy a vállalatoknak minden bevételzett összeg után bélyegzett nyugtát kell adniok, viszont számos olyan eset adódik, amikor a felvett összeg után nem boosátanak ki nyugtát és így azt nem is bélyegezhetik fel. Olyan esetekben például, amikor az állam szerepel fizetőként, a tartozás kiegyenlítése fizetési meghagyás útján történik. Ennek bélyegzése a törvény értelmében megtörténik annál a pénzügyigazgatóságnál, amelynél a kifizetést eszközlik, tehát külön nyugta kiállításának nincsen helye. A gyárak által kereskedőknek történt eladások esedékességként történő fizetéseknél pedig olyan helyzet adódhat, hogy — a törvény intézkedéseinek betűszerinti szigorú alkalmazása esetén, — vagy kétszeres bélyegilletéket kell az érdekelteknek leróniok, vagy pedig kihágás miatt bírságot alkalmaznak velük szemben. A bélyegügyi vezérigazgatóság elhatározta, hogy adott esetben eltekint a törvény betűszerinti alkalmazásától, hogy a kétszeri illetékleírás az általában ilyen módon adódható visszas helyzetek elkerülhetők legyenek. Fővárosi lapok értesítése szerint ennek megfelelően az ilyen kérdéseket részletesen szabályozó rendelkezést már rövidesen elküldik a pénzügyigazgatósághoz.

Növekedik a szeszmonopol bevétele

A szeszmonopol most tette közzé az idei év első negyedében elért bevételeinek kimutatását.

A nem-monopolizált áruk bevétele az első évnegyedben 131 millió lei volt, a tavalyi első évnegyed 136 millió leies bevételével szemben. Itt tehát mintegy 5 millió leies elenyésző visszaesést tapasztalhatunk. A bor fogyasztási illetéke címén 67 millió leit vételezett be a szeszmonopol (tavaly 69 milliót), a pezsgő fogyasztási adója 276.000 lei volt csupán a tavalyi 327.000 leiel szemben, a oujka és pálinka adója 27 millióra rugott a tavalyi 31 millióval szemben, a sör fogyasztási illetéke 22 millió lei volt, azonos a tavalyival, míg a sörélesztő után 14 és félmillió folyt be a kincstárhoz, 700.000 leiel kevesebb, mint a tavalyi év első negyedében. Jellemző, hogy miképpen oszlott meg a nagyobb sörgyárak termelése az idei év első negyedében:

A szeszmonopol most tette közzé az idei év első negyedében elért bevételeinek kimutatását.

Luther 4,745.000 liter.
Bragadiru 4,205.000 liter.
Azuga 1,900.000 liter.
Ozell 1,289.000 liter.
Timişoara Sörgyár 1,841.000 liter.

Monopolizált szeszipari cikkek 268 millió lei bevétele volt a szeszmonopolnak, szemben a tavalyi első évnegyedben elért 235 millió lei bevétellel. Itt tehát 33 millió lei bevételi szaporulat mutatkozik. Házi szesz 86 millió leit, monopolpálinkából 131 milliót, likőrökből 20 milliót, parfümökből 3,700.000 leit, ipari célokra eladott szesz 8 milliót és főzészesz 19 millió leit bevételtek.

Asociația Măestrilor Brutari din Ardeal și Banat își va ține în zilele de 26—27 Iunie 1938 Congresul general, în Tg.-Mureș, cu următorul program: 1. La 26 Iunie, între orele 10—19 debateră ordinei de zi. 2. În aceeași zi seara petrecere cu program, după care se va da un banchet din partea grupării Târgu-mureșenesc. 3. La 27 Iunie, excursiune la Băile Sovata, (cele mai frumoase din Ardeal). Incunostințăm pe toți maeștrii brutari și fi așteptăm cu tot dragul. Reducere pe CFR din 50%. Rugăm pe cei ce doresc să participe să ne comunica până la 20 Iunie 1938, pentru a ne îngriji din timp de locuințe.

Az Ardeall és Banati Sütőiparosok Szövetsége 1938. évi június hó 26—27 napjain tartja Târgumureș-Marosvásárhelyen VIII-ik szövetségi közgyűlést a következő napirenddel: 1. Június 26-án d. e. 10 órától d. u. 7 óráig a közgyűlés tárgysorozatának letárgyalása. 2. Június 26-án este a helyi csoport műsoros estélyt ad. 3. Június 27-én kirándulás az ország egyik legszebb fürdőjére, Sovatára. Ezen kongresszusunkra minden sütőiparost szeretettel meghívunk és várunk azon kérelemmel, hogy a részvétel június 20-ig bejelenteni sziveskedjenek, hogy lakásról gondoskodás történhessék. A CFR 50 százalékos kedvezményt engedélyezett.

Bauer Andor műszerész Str. V. Goldis 6. szám alól, Calea Saguna 160 szám alól (J. Calvin és Saguna sarok) elköltszött. Telefon: 26—90. További szives támogatást kérve maradok teljes tisztelettel **BAUER ANDOR** műszerész

PECH.

Valaki megfogta Pancsert az utcán és megkérdezte tőle:

— Mivel foglalkozol mostanában?
— Ajajj — legyintett keserűen Pancser — én egy nagyon peches ember vagyok.
— Hogy-hogy?
Nyitottam egy információs irodát, de egyházt működés után be kellett zárnom.
— Dehát miért?
— Mert az első információt rólam kértek.

Magyar iparosok!

Rendeljétek meg a

Magyar Nép című lapot hetenként husz oldal nagyságban jelenik meg. Előfizetési díj egy évre 150 lei, félre 85 lei. Kiadóhivatal: Cluj, Baron L. Pop 5. — Kérjen mutatványszámot! — A lapban állandó iparos rovat!

Az ipari konjunktura a boncasztalon

Irta: HALÁSZ SÁNDOR

A posztókereskedő mondja:

— Kérem, már nincs semmi baj. Az üzlet éppen úgy megy, mint tavaly ilyenkor. Az emberek ismét vásárolnak. De, tetszik tudni, én tartok butorszöveget is. A butorszöveget nem megy. Butorszövegetben még tart a bizalom-válság.

Ezek az egész primitív gazdasági jelentések néha többet érnek, mint a konjunktura-kutató intézetek hivatalos és tudományos alaposságú megállapításai. „Ruhát ismét vesznek az emberek, de butorszöveget nem”.

Tünet ez, amelynek mélyreható okai vannak. Különösen tüneti jellegű ez a megállapítás azért, mert a francia posztókereskedő is így beszél és a svéd, vagy a görög textilnek is ez a panasz. Nem helyi és hazai jelenséggel állunk tehát szemben, hanem világ-ézimptomával, vagy ha úgy tetszik, európaival. Az angol fegyverkezési bekapcsolódása óta a világ gazdasági vonala improduktív irányba tolódott el. Mióta a legrealisabb kereskedő, az angol, másodlagosnak minősítette a fogyasztásra való termelés parancsát és áttért a saját maga gigászi fegyverkezési tervének megvalósítására hovatovább egész Európában háttérbe szorult az ember kiszolgálása a hadsereg kiszolgálásával szemben. 1914 óta megállás nélkül fegyverkezik Európa, de amíg ezekben az évtizedekben csak amolyan helyi jellegű volt ez a verseny, a brit birodalom bekapcsolódása óta bajnokivá emelkedett a hadfelszerelési küzdelem. Eladdig a termelésnek csak egy bizonyos százalékát abszorbeálta a fegyverkezési ipar, hovatovább azonban odajutunk, hogy a termelés egészét követeli meg a fegyverkezésben való lenemmaradás kétségbeesett erőlködése.

Ezek mellett a termelési elvek és célkitűzések mellett természetesen megváltozott a konjunktura értékelésének és mérésének formája és lényege is. Az emelkedő számokból, a termelés mennyiségének és értékének táblázataiból nem lehet többé megállapítani, hogy haladunk-e, avagy visszaesünk, fejlődik-e a foglalkoztatási százalék, vagy hanyatló? Szemre olybá tűnik, mintha a tíz évvel ezelőtti megindult válsághullámot már régen kihevertük volna. Valóban, ha az egyes államok és azokon belül az egyes iparágak statisztikai adatait tekintjük, nagyszertűen állunk. Románia ipari statisztikája szerint például a legmélyebb válsághullámban az ország 32 milliárd lei értéket (1932) termelt le, míg 1937-ben az ipari termelés értéke már több volt, mint 54 milliárd lei. Még egy kis haladás, még egy kis fejlődés és a mélypont duplájáig érkezünk el. Máris meg lehetünk azonban elégedve, mert a konjunktura-hullám legfelsőbb vonalán, 1930-ban, csak 48 milliárd lei értékét termelt iparunk, míg ma 54 milliárdnál tartunk, tehát a legmagasabb konjunktura-fokot is jóval túlhaladtuk.

Kérdés természetesen és mindenütt ez a kérdés, hogy ebből az emelkedésből mennyi a fogyasztás kiszolgálására fordított rész és mennyi az a porció, amelyet a fegyverkezési verseny kényszerített reánk? E tekintetben mi még viszonylagosan európai kis- és középállamok nem fekdünk bele olyan erővel a fegyverkezési versenybe, mint a nyugateurópaiak. A nagy bajnoki mérkőzés a Dunántul az Atlanti óceánig folyik. E vonaltól keletre csak az elődöntő iramának hullámában élünk.

Bizonyosság erre a nemzetgazdasági minisztériumnak most közzétett statisztikája, amely azt mutatja, hogy 1937-ben — az előző 1936-os évhez viszonyítva, csak a textil-, bőr-, a vas- és a vegyipar termelési értéke emelkedett és ezekben az iparágakban is az emelkedés nem volt valami nagy és kirívóan felezőkött. A textil ipar értékelkedése 15 százalékos volt, a bőriparé tiz, a vasiparé 5 és a vegyiparé (a petróleumipart is beleértve) mindössze három százalék. Ha ebből az emelkedésből levonásba hozzuk az adóterhek emelkedését, az anyagárak és munkabérek drágulásának mértékét nem sok marad — a „fegyverkezési konjunktura” számláján. Fel kell ugyanis tételezni, hogy mindezek az értékelkedések kizárólag a fegyverkezés jóvoltából jelentkeztek, azaz a fogyasztás sohasem ötlesterű. Ha általános lett volna a fogyasztási emelkedés, a keresetjavulás és ennek megfelelően a fogyasztási többlet, úgy az iparágak min-

den sikkján jelentkezni kellene a javulásnak. Ez esetben nemcsak ruhaszöveget vásárolnának a fogyasztók, hanem butoranyagot is. Az élelmiszer-, fa-, építőanyag-, üveg-, elektrótechnikai iparban az 1937-es esztendőben azonban sehol semmi javulás és értékelkedés, ami annak bizonyossága, hogy az elmúlt esztendőnek nem volt fogyasztási, csak fegyverkezési emelkedése. Viszont a hadfelszerelési iparban mutatkozott emelkedés nálunk nem olyan nagy, hogy az improduktív termelésre való áttérés és áthangolódás veszélye kísértene.

Régi és megdönthetetlen gazdasági tétel, hogy minden olyan üzem, amely fejlődésében megállt, az voltaképpen hanyatló. Eppen ezért azzal, hogy az idén éppen olyan „jó” volt az üzletmenet, mint tavaly, nem szabad megelégedni. A nem fejlődő üzletet és üzemet szétmarja és tönkreteszi a természetes kopás, a kivénülés és ellankadás, miért is az üzemvezetőnek az a kötelessége, hogy valamilyen uton-módon a menetet és a forgalmat előbbrevigye. All ez a szabály az államra, mint a legnagyobb gazdasági egységre is. A német állami beavatkozás „Ankurbelung der Wirtschaft”-nak nevezi ezt a kötelességet és annyira hisz az állami beavatkozás és irányítás szükségességében, hogy túlméretezi a célgazdálkodást és kárára van a termelés egészének és zavartalanságának. Ezen a német példán felbuzdulva a nyugati demokráciák is áttértek az államnak a gazdasági életbe való beavatkozási rendszerére, de okosabban és meggondoltabban csinálják. Adagolják az irányítást, porciózzák a paran-

csokat, a közmunkákat és a megvalósítandó célkitűzéseket.

Mi is áttérőben vagyunk. A nemzetgazdasági minisztérium az áttérés, a legfőbb Gazdasági Tanács felállítását és működését az első jel és a pozitív és konkrét munka első lépése éppen az a statisztikai közlemény, amely kerekénél nélkül kimutatja, hogy amíg az exportban örvedetesen nagy és szép előrehaladást tettünk, akkor az iparnak — és ennek megfelelően a belkereskedelemnek — komolyabb konjunkturája és emelkedése nem volt. Mivel pedig Románia ma már nem kifejezetten agrár-állam, hiszen 54 milliárdos ipari termeléssel dicsekedhetünk, a gazdasági kormány nem elégedhetik meg azzal, hogy elfogyott a buzánk és a tengerink, az olajpogácsánk és a gyapjunk, hanem tevékenykedőleg be kell lépnie abba az ipari termelési folyamatba is, a mely — sajnos! — az elmúlt esztendőben stagnált.

Nagy kérdés természetesen, hogy milyen lesz ez a „befolyásolás”. Amerika, Anglia, Franciaország állami irányítása csudákat művelt. Különösen Roosevelt és Daladier produkáltak példaadót e téren. Ha ezeken a bevált mintákon indul el az irányítás és a tervgazdálkodási parancs, remény lehet arra, hogy a „megállott” ipari termelés újból lendületbe és emelkedésbe jut. Ez primitív nyelvre lefordítva azt jelenthetné, hogy nemcsak a ruha-, de a butorszöveget, nemcsak primer szükségletet fedezése, de a luxusanyagok használata is „divatba” jön, hogy ismét divatba jöjjön ez országon belül a mezőgazdasági és export-kereskedelmi konjunktura felül az ipari konjunktura is, amely e percben ha nem is esett, de veszedelmesen stagnál.

MEGBIZHATÓ legelőfizetés és jégrendelés
háztartásoknak **REUSZ** legolcsóbban
üzleteknek, volt **MÜJEGGYAR**
Flora S. A. Tel. 11-41.
Bul. Reg. Ferdinand 33

Terv készült az „ipari szakmák parlamentjének” felállítására

„Kollégiumokba” kívánják elhelyezni az ipari szakmákat.

Az iparososztály vezetői megbeszélésre gyűltek össze Bucurestiben, hogy a küszöbön álló testületi szervezkedés módját letárgyalják. A tanácskozás során részletes terv készült, mely abból indult ki, hogy helytelen volt az ipartestületek megszüntetése és felesleges költségeket, kiadást okozott a munkakamarák felállítására.

A jelenlévő iparos vezérferfiak az emlékiratok, panaszok százaira hivatkoztak, melyek kétségtelen bizonyítékai annak, hogy az ipartestületek visszaállítását kéri mindenütt az országban. Azok, akik annak idején a megszüntetés mellett voltak, ma már szintén az ipartestületek visszaállítását kívánják; az évtizedes gya-

korlat ugyanis bebizonyította, hogy nem helyettesíthető az újszerű alakulattal.

Az iparosok részéről nem tagadják, hogy mindenben lépést kell tartani az idővel, szükség van reformokra s az új alkotmány szellemében következő szervező munkával kapcsolatban azt javasolják: létesítsen a kormány a megyeszékhelyeken „kollégiumokat” s ezek keretén belül helyezze el a szakmai csoportokat.

A „kollégiumok” legfelsőbb szerve a kidolgozott terv szerint a „szakmák parlamentje” volna, mely kollégiumi elnökök és csoport-kiküldötték részvételével ille össze évente egyszer Bucurestiben s az általános munkáskérdéseken túl, szakmai kérdésekkel is foglalkozna.

A Kisiparosok Szövetsége követeli a társadalombiztosító tanácsainak rendezését

A Kisiparosok Országos Szövetsége nagyarányú értekezletet tartott Bucurestiben. Az Unió elnöke, Al. Samoil bevezető beszédében ismertette a betegsegélyző most készített tervzetét. Eszerint arra akarják kötelezni a kisiparost, hogy az eddigi bélyegrendszer helyett, listán fizessék a tagdíjakat.

Bejelenti továbbá, hogy a betegsegélyző fizyeken kívül hagyja az egyesített betegsegélyző törvény 109-iki szakaszát amely felmenti a kisiparosokat az 1932 április 1-ig kirótt bírságok alól. Indítványozza, hogy a rendkívüli gyűlés olyan értelmű határozatot hozzon, amely meghatalmazza a vezetőséget, hogy az ügyet radikálisan rendezze.

Nicu Petrescu indítványozza, hogy a Kisiparos Szövetség küldöttség útján kérje a munkaügyi minisztert, hogy ossza fel az összes ideiglenes bizottságokat és állítsa össze olyan tanácsokat,

amelyekben kizárólag olyan elemek jussanak vezető szerephez, akik folytatják iparukat és akik aktív munkások.

Végül a kisiparosok könyvvezetése végleges felmentésének ügyét tárgyalták meg.

EZ IS VALAMI.

Pintyet a kávéházban megszólította Ponty:

— Mért vágsz olyan sovanyu arcot?

— Mérgelődöm — felelte Pinty.

— Min mérgelődöl?

— Azon, hogy egy nagy tyukazem van a talpamon.

— Na hallod, ezen mérgelődöl? Egy tyukazem a talpon, az a legjobb valami.

— Mi az, hogy legjobb?

— Na, senki se tud rólapni.

A hetibetétrendszer fontossága és szerepe a mai gazdasági életünkben

Írta: MIHÁLY KÁLMÁN

A „Szövetkezeti Értesítő”-ben olvassuk:

A hitelszövetkezet az összes pénzintézetek között a legalkalmasabb hely a tőkegyűjtésre, különösen pedig arra, hogy benne és általa a legszegényebb emberek is megtakarításokat eszközöljenek, tőkét gyűjtsenek maguknak, ami által életüket szebbé, jobbá, vagy legalább az élet terheit könnyebbé, elviselhetőbbé tehetik.

A szövetkezeti tőkegyűjtésnek — mint tudjuk — több módja van. Midőn a tag fizetlenséget jegyez s azt kisebb-nagyobb összegekben vagy éppen havi 20 leies részletekben letörleszti, tőkét gyűjt magának, ami az ő tulajdona marad, ami neki jövedelmez, amivel ő rendelkezik.

Amikor a tag a szövetkezet temetkezési csoportjába lép, s fizeti az előírt illetékeket és járulékokat, vagy amidőn a kölcsönös állatbiztosítóba, stb. iratkozik be, mindig tőkegyűjtési munkát végez, éppen úgy, mint az a tag, ki jövedelmének fölüllegét helyezi elkezelésre a szövetkezetnél s azt újabb betétekkel s azok kamataival gyarapítja.

Sokféle módon gyűjthetnek a tagok maguknak tőkét, de legeredményesebb, legsikeresebb tőkegyűjtést végeznek akkor, amidőn előre megállapított összeggel a szövetkezet heti, vagy havi betéti munkájában részt vesznek.

A heti betétekről lapunk hasábjain többször volt szó és méltán, mert e rendszer igen fontos úgy a tagok, mint a szövetkezet szempontjából.

Nem kívánok e rendszer nagy jelentőségével és fontosságával hosszabban foglalkozni, de annyit meg kívánok említeni, hogy a multban is igen sok ember köszönhette e rendszernek azt, hogy a vagyonos emberek sorába léphetett s a multban is voltak szövetkezeti intézmények, melyek ezen az alapon létesültek s ezen az alapon fejtették ki érdemleges munkát.

E rendszerre nagy szerep vár napjainkban is.

A konverziós operáció folytán a hitelélet a legtöbb szövetkezetnél, — ha nem is szünt meg teljesen, — de általában elcsendesedett. Azt hiszem, hogy nem tévedek, amikor jogosnak tartom azt az óhajt, mely új szövetkezeti életet, új vérkeringést kíván.

A takarékos és hitelélet fellendítése tekintetben legtöbbet a hetibetét rendszerétől várhatunk, mert ebbe belekapcsolódhatnak és részt vehet mindenki, úgy a gazdag, mint a szegény, úgy a városi iparos, mint a falun élő földműves vagy napezámos ember, úgy a fiatal, mint az öreg, sőt a gyermekesereg is, — mivel a szövetkezet betéteket elfogad a nem tagoktól is, — mert egészen kis összegek gyűjtését is vállalja.

Ezen rendszernek nagy nevelői szerepe is van, mivel nemcsak takarékosagra, hanem pontosságra is szoktatja a tagjait. E téren a mult gyönyörű példákkal szolgált. Nagyon sok ember van, ki jólétét, vagyonát az apró megtakarításoknak köszönheti a főleg pedig annak, hogy a megállapított összegeket okvetlen félre kellett tennie.

Ezzel szemben pedig hány ember gyűjtött volna vagyont, ha fiatal korától kezdve rá lett volna szoktatva, vagy szorítva arra, hogy keresetének fölüllegéből tegyen félre, gyűjtsön tőkét, ne dohányozza el, ne szórakozza, ne mulassa el, ne igya el?

A heti betétrendszer a tagokra nézve oly nagy fontossággal bír nevelési szempontból is, hogy csupán ezért az egyért is kívánatos, hogy minden községben takarékos és hitelszövetkezet működjön, melynek takarékosági munkájában mindenki részt is vegyen!

Amilyen fontos ezen szövetkezeti munka a tagokra nézve, éppen olyan fontos a szövetke-

zeti intézmény szempontjából is (amit mutat az is, hogy bankok is szoktak foglalkozni vele), mert általa a hiteléletet szolgáló tőkéhez juthat. Hogy mit jelenthet egy virágzó heti betét-mozgalom, azt megmutatták azok a szövetkezetek, amelyek eddig is foglalkoztak vele. Egy kis számítás és könnyen szemléltethető ez. Ha csak 100 heti betétet veszünk számításba (pedig ez elég kicsi alap), 50 leies heti befizetéssel, az is heti 5000 leit jelent, ami a tagoknak hitellel való megsegítő munkájában negyedmilliót jelent egy éven keresztül.

Nagyobb szövetkezetnél 1000 heti betétes is lehet, ami 50 leies alapon is már két és fél millió hitelkiegítést is jelenthet.

A heti betét már azért is igen fontos (s talán a rendes betétnél a mai világban még fontosabb is), mert ez csak „kötött betét”-ként szerepelhet s a betevő csak a ciklus elteltével juthat a betétjéhez, addig annak a pénznek a hiteléletet kell szolgálnia. Heti betétre számítani mindenütt lehet. Rendes betétre azonban nem, különösen ott, ahol a betétek visszafizetését a konverzió folytán száz százalékosan nem tudták biztosítani.

Ez ma még „új forma”. Az új kelendőbb, kedveltebb!

Nagy előnye, hogy ebben rendszer van, szabályosság van; ami a rendes takarékbetéteknél nem volt eléggé tapasztalható.

A takarékbetét rendszerint a gazdagabb emberek pénze volt, míg ezeknél a szegényebb elem jobban képviselve lesz.

A heti betét-rendszernek nagy előnye, hogy bevezetésével a tagok száma szaporodni fog. Mivel a szabályzat megengedi, hogy e mozgalomban nem tagok is részt vehetnek, új emberek fognak belekapcsolódni, akik rendszerint tagokká lesznek, különösen akkor, ha az érdekük ezt megkívánja. (Ha hitelre lesz szükségük, azt a szövetkezetektől fogják kérni; a kölcsönkérőnek pedig tagnak kell lenni.)

Igen fontos tehát, hogy mindenki szövetkezetnél be legyen vezetve a heti betét-rendszer, mert ezzel tőkéhez jut, mellyel a hitelmunka megkezdhető.

A legnagyobb fontossága a heti betét-rendszernek azonban abban van, hogy vele a kölcsönök a legkönnyebben fizethetők vissza.

Bélyegzők,

ipari stancák,
vésése, préselési
munkák:
CSÁKY VESNÖK
Str. Bratianu 9.

ASSZONYI LOGIKA.

Döcög és Pöcög üzletársak voltak, együtt szoktak a vásárokra járni. Egy alkalommal Döcög beteg lett és Döcög né indult el Pöcöggel a vásárra. Utközben, hogy-hogynem Pöcög és Döcög né nagyon összebarkóztak és észre sem vették, de ez a szegény beteg Döcög egyszerre csak meg volt csúszva.

A bűnösök borzasztó lelkiismeretfurdalást éreztek és amikor beértek a városba, azonnal elmentek a rabbihoz, hogy elmondják, mi történt.

— *Súlyos bűn — szól a rabbi —, de hát most már megtörtént, büntetésül adjatok száz-száz leit a szegények számára.*

Pöcög letett az asztalra száz leit, Döcög né is keresgélmi kezdett a retiküljében és letett kétszáz leit.

— *Asszonyom — figyelmeztette a rabbi, csak száz lei jár, miért adsz kétszázat?*

— *De rabbi — szól az asszony —, hát vissza nem kell menni?*

Mindenekelőtt meg kell kezdeni a heti, vagy havi betéteket azzal, hogy akiknek heti betétjük van, csak azok kérhetnek kölcsönt, föltéve, ha nem éltek konverzióval.

Mindazon tagok, kik a szövetkezetnél levő tartozásaikra annak idején konverziót kértek, míg a szövetkezettel szemben ügyük tisztázását és rendezést nem nyer, a szövetkezeti hitelügyletre nézve nem létezönek tekintendők. A szövetkezet vezetőségének hivatása, hogy megkövetelje s a tagokba beleoltssa az adósbecsületet, hogy tudja meg minden tag azt, hogy a szövetkezettől kölcsön vett összegeket minden körülmények között meg kell adni, még áldozatok árán is, hogy ki kell zárni a szövetkezeti tagok sorából — az alapszabályok szerint — aki a kölcsönvett összeget önként nem fizeti vissza.

A heti betétek gyűjtését eleinte egy évre kell rendszeresíteni és így a kölcsönöket is csak ennyi időre, azaz úgy adni, hogy a kölcsön a heti betétbe gyűlt összegből kielégítést — kielégültséget — nyerjen. Ha az első próba sikerült, akkor lehet két évre. Három évesnél hosszabb időre heti betétgyűjtést nem tanácsos kezdeni, de kölcsönt adni sem.

Ha a viszonyok megfelelőek, én a kétéves rendszernek vagyok híve. Az egy éves rendszerrel a tag hamarabb kapja vissza a pénzét s ez a bizalom szempontjából jól hat, különösen azon betéteseknél, kik kölcsönt nem élveztek, de ez olyan rövid idő, hogy a szövetkezet ebben a rövid idejű használatban nem kapja meg a számítását.

Vannak szövetkezetek, hol a heti-betét mozgalom már megindult s elég szép tevékenységet is fejt ki. Legtöbb helyen az egyéves rendszer alapján dolgoznak s úgy van szervezve, hogy a betétes karácsonyra vissza is kapja a hetenként berakott pénzét. Igen helyes, igen szép és nagyon kedves dolog az, amidőn a hetibetétes ezen takarékoskodása folytán magának és hozzátartozói részére a szövetkezet közreműködésével a karácsonyi megajándékozást, vagy egy hizott sertés beszerzését biztosítani akarja és tudja; nem szabad azonban feledni azt, hogy az élet ennél sokkal többet kíván s hogy a heti betét-rendszer ennél sokkal nagyobb szerepre is alkalmas, hogy helyesen használva, vele rendes és folytonos hiteléletet lehet föntartani. Az év elején kezdődő és karácsonykor végződő heti betétmunka a tőkegyűjtő szempontjából lehet megfelelő is, de a szövetkezetnek, mint intézetnek is vannak érdekei s abból a szempontból is bírálat alá kell venni a rendszert. Mit csinál a szövetkezet az év utolsó hónapjaiban betett pénzzel? Egy-két hónapra kölcsön adni nehéz! Mi lesz akkor, ha a kölcsön adott heti betétes pénzt az adósok a kívánt időre nem fizetnek vissza? Ha pedig nem lesz a hetibetét kiadva kölcsön, akkor miből fizessen a szövetkezet a betéteseknek kamatot? Az összes heti betéteknek egy időben (karácsony előtt) történő visszafizetése sem könnyű dolog! Ezek mind olyan kérdések, melyek az egyéves s az év végén megszűnő rendszert nem igazolják.

A két éves rendszerrel a helyzet más. A kölcsönt két év alatt az adós is könnyebben vissza tudja fizetni, de meg a szövetkezet is két éven keresztül húzza a kamatkülönbözetet.

Ugy az egyéves rendszerrel, mint a kétévesnél az a leghelyesebb, ha minden negyedévben alakul 1—1 tőkegyűjtő csoport, így a gyűjtött pénz a kétéves rendszerrel a két év elteltével kerül kifizetésre, vagy elszámolásra, amikorra ismét új csoportok alakultak s rendszerint szálítanak be annyi pénzt, amiből a lejárt heti betéteket vissza lehet fizetni, vagy rendezni.

E rendszer mellett a betett pénzek sem gyűlnek meg, mivel azokat a szövetkezet kölcsönzi, természetesen olyan feltétel mellett, mint amilyen mellett azokat bevételezte; így az egyéves rendszer mellett gyűjtő heti betétesek csak egyéves kölcsönt vehetnek fel, a kétévesek pedig két évre is.

Magától értetődik, hogy ilyen módon senki sem élvezhet nagyobb kölcsönt, mint amilyen a heti betétjének megfelelően nyújtani lehet.

A heti betétnél az a helyesebb, ha azok a negyedév elején kezdődnek s így is telnek le, akik később lépnek be, az elmaradt heteket pótolják.

Egy példával könnyen megvilágosíthatjuk

a helyzetet. Ha valaki 5000 leit akar kölcsönként felvenni, akkor egy olyan hetibetétes könyvvél kell bírnia, melyre az egyéves rendszernél heti 100 lei befizetést teljesít, a kétéves rendszernél heti 50 leit. Azt feltétlenül meg kell követelni, hogy legalább egy negyedévi, vagyis 12 részlet előre be legyen fizetve.

Természetes dolog, hogy a heti-betét rendszerrel kapcsolatosan folyósított kölcsönök biztosítását éppen úgy meg kell követelni, mint a más rendszerű hitelezéseknél, tehát betétklázás s kezesség itt is van, azonban a heti betétkönyvre befizetett összegek némileg figyelembe vevendők.

A heti betérendszerrel kapcsolatos hitelezés az adósra igen nagy kedvezményt jelent. Hogy az adósságnak ilyen könnyű módon való lefizetése mit jelent, csak az tudhatja, aki már próbálta. Ha valakinek megvan a rendes keresete, jövedelme, igazán csak tőle függ, az ő akaratától, igyekezetétől, hogy az adósságot lefizesse.

Meg kell említeni a heti betéttel törlesztendő kölcsönöknek azon nagy előnyét is, hogy a heti betétesek egymásért kezességet könnyebben vállalhatnak, mert ezzel pontosságukat, takarékoságukat, fizető képességüket és akarásukat megmutatni több módjuk van. Nem azt akarom ezzel mondani, hogy a kezességgel való biztosítását a kölcsönöknek ezután jobban igénybe vehetik, mert én csak a vagyoni bekebelezéssel való biztosítást soha nem kívánom mellőzni, hanem azt, hogy a heti betétkönyvek s az azokra történt befizetések mindig tükröklően mutatják az illető egyének hitelképességét s a betétkönyvek is felelősséget hordoznak.

Vezessük be tehát szövetkezeteink üzleti életébe a heti betérendszer mindenütt s az ezekkel kapcsolatos hitellel igyekezzünk megszorult embertársaink segíteni, de ne feledjük, hogy a szövetkezetek világa a közönséges üzleti világtól eltérő világ. Egy külön erkölcsi világ az, melynek megvannak a külön erkölcsi törvényei, melyek ellen vétetni soha sem szabad!

Gépszurozást, plissirozást, gombáthuzást, monogram- és fehéreműhímzést a legszebben készít **TÓTH ERZSI** Str. Eminescu 15.

TAKARÉKOS BEOSZTAS

A finom kis vendéglőben kiszolgálták az egyik vendéget.

— Tessék parancsolni, itt van a raguleves, de a csirkelábat ne tessék összerágni.

— Mért ne? — csodálkozott a vendég.

— Mert, kéremelássa, mert még két ur rendelt ragulevest és már csak ez az egy csirke lábunk van.

Cégtáblák és más függesztmények repülőbélyegilletéke

Mindenmely cégtábla, valamint bármilyen természetű közleményt tartalmazó függesztmény repülőbélyeg alá esik. Az illeték nagysága a következő:

- 20 négyzetcentiméterig 10 bani.
- 40 négyzetcentiméterig 20 bani.
- 1 négyzetméterig 1 lei.
- 5 négyzetméterig 5 lei.
- 10 négyzetméterig 10 lei.
- 10 négyzetméteren felül 20 lei.

A bélyegilleték a cégtábla, vagy a függesztmény első felhasználása alkalmával rovandó le s azután minden év január 1-én újlag lerovandó.

A nem tartós használatra szánt függesztményekre a bélyeg felragasztandó. Minden más függesztmény után függeszték (bordero) rovandó le. A jegyzéknek tartalmaznia kell az egyes függesztmények szövegét, terjedelmét, a kifüggesztés napját.

A bélyegket úgy semmisítendő meg, hogy azokra rá kell vezetni a felragasztás dátumát és rá kell ütni a bélyegzőt. Utóbbinak hiányában a bélyegek aláírással semmisítendő meg.

A bélyeg hiánya 2 ezer lei fixbüntetést és értékük ötszörösének megfizetési kötelezettségét vonja maga után.

Három hónapi haladékat kérnek az embléma-rendelet végrehajtására

A közelmúlt napokban törvényrendelet jelent meg, amelynek értelmében azok a vállalatok, ahol a cégen nem a tulajdonos neve szerepel, hanem a cégjelzés egy embléma (valamilyen más név, például: „Az arany fécánhoz” stb.) az embléma mellett úgy a cégtáblára, mint a vállalat minden reklámanyagára, a cégjelzéses levélpapírokra, számlákra, csomagolópapírra, zacskókra rá kell vezetni az embléma alá a tulajdonos, vagy a tulajdonosok nevét is. Ennek keresztülvitelére a rendeltörvény két heti időtartamot engedélyez. Az Erdélyi és Bánati Kereskedelmi Testületek Szövetsége táviratilag kérte a nemzetgazdasági minisztériumtól ennek az időpontnak olyképp való meghosszabbítását, hogy csak három hónapon belül hajthassák végre a cégtáblákon, főképp azonban a nyomtatványokon ezeket a változtatásokat. A kereskedőket és a többi vállalatokat ugyanis súlyos károsodás érné azáltal, hogy a már kinyomtatott üzleti levélpapírokat, számlákat, csomagolópapírokat és zacskókat nem tudnák felhasználni.

Más az embléma és más a gyártmány

Legutóbbi számunkban már részletesen ismertettük az emblémák használatáról szóló törvényrendeletet, amely június 9-én lépett életbe.

A törvényrendelet értelmezése sok vitára ad alkalmat és ezért szükségesnek látjuk az Argus egyik legutóbbi számában közölt félhivatalos interpretációt ismertetni.

Az emblémák alkalmazása a cégek mellett nem új rendelkezés. Előírta ezt már az 1931. évi cégtörvény is, csak hogy ennek a kötelezettségnek ebben a törvényben nem volt szankciója. Az új törvény most büntetést szab ki arra, aki megszegi az előírást és ez a bírság 50.000 leiig terjedhet. Ezenkívül meghatározza az új törvény azt a módot is, amely szerint az emblémákat használni kell a cégszöveggel együtt. Előírja, milyen tárgyakon kell alkalmazni az emblémákat, ez a felsorolás azonban nem limitatív, mert amikor felsorolja a cégtáblákat, nyomtatványokat, stb. ezt a kifejezést használja: „publicatiile si orice alta interbuintare”. Ennélfogva a törvény nem sorolja fel pontosan hogy a kereskedő milyen tárgyakon köteles emblémát feltüntetni.

A harmadik ujtás az, hogy a törvény előírja az emblémák és a cégszövegek nagyságát is és pedig olyképpen, hogy a cég szövegét legalább félakkora betűkkel kell kiírni, mint az embléma szövegét, amennyiben az írásos jelige.

Félhivatalos körökben úgy vélik, hogy a szankciók alkalmazása igen nagy mértékben elő fogja mozdítani a tisztességes kereskedelem védelmét. Az utóbbi időben ugyanis számos vállalat rendkívül hangzatos emblémákkal tévesztette meg a közönséget, megzavarta a piacot, azt a hitet keltette fel, hogy a cég részvénytársaság, vagy pedig ki tudja, milyen nagy vállalat.

— Meg kell érteni a kereskedőknek, — így szól a félhivatalos közlés — hogy a cég az ő neve és ez a név jó ahhoz, hogy egész életében minden vonatkozásban használja anélkül, hogy szégyelnie kellene magát miatta.

A részvénytársaságokra vonatkozóan a Kereskedelmi és Iparkamarák előzetes véleménye és különösen a törvényszék engedélye elegendő biztosítékot nyújt.

Mindenkinek tudnia kell, hogy az embléma nem gyári márka és az új törvény szabályai nem vonatkoznak a gyári márkákra. Más a kereskedelmi cég, amelyre a cégtörvény vonatkozik és amelyet a Kereskedelmi és Iparkamara cégjegyzékébe kell bevezetni és más a gyári márka, amelyről speciális törvény intézkedik.

Igy például egy törvényszéki bejegyzett vállalat gyári márkával védett árut állít elő, vagy hoz forgalomba, köteles nevét a cégtáblára és nyomtatványaira kiírni, de nem köteles ugyanazt cselekedni a gyári márkával is. Ha valaki gyári márkáját hirdeti, anélkül, hogy az emblémáját is közölné, nincs kötelezve arra, hogy nevét is használja.

Természetes, hogy abban az esetben, ha a vállalatnak a gyári márkája az emblémája, akkor a cégtáblán és nyomtatványain stb. köteles feltüntetni a gyári márkát, vagy pedig külön emblémát választani.

A legnagyobb nehézséget az okozza, hogy a törvény alkalmazása nagyon rövid időn belül bekövetkezik. Annál súlyosabb a helyzet, mert az új kötelezettség nem csupán a vállalat cégtábláira és reklámjaira vonatkozik, hanem mindenféle nyomtatványaira és hirdetményeire. Ezért is nagyon fontos volna a halasztás.

Tárgumureşen-Marosvásárhelyen tartják meg a sütőiparosok az idei kongresszusukat

A Sütőiparosok Szövetségének vezetősége úgy döntött, hogy az idei kongresszust Tárgumureşen tartják meg június hó 26-27 napjain. A sütőipari kongresszus előkészítő munkálatai már serényen folynak és egy napos sovatal kirándulással egybekötött programot dolgoztak ki. Részvétel személyenként cka 500 leibe kerül. A részletes terv ismertetését lapunk más helyén közöljük.

A közbeeső termékek forgalmi adója helyett a hatszázalékos forgalmi adónak hat és fél százalékra való emelését javasolja az UGIR

Április 1-től kezdődőleg a kormány, amint ismeretes, bevezette a közbeeső termékek forgalmi adóját. Az új forgalmi adó alkalmazása azonban komoly nehézségekbe ütközik, mert a forgalmi adó alá eső közbeeső termékek minősítését az egyes pénzügyigazgatóságok végzik és nem külön törvény szabályozza, hogy mely termék tekintendő közbeeső terméknek.

Amint értesülünk, az Ugir az így beállott

zavarok megszüntetése érdekében memorandummal fordul a pénzügyminisztériumhoz, amelyben a közbeeső termékek forgalmi adójának megszüntetését kéri és javasolai fogja — a költségvetési egyensúly biztosítása érdekében. — hogy a közbeeső termékek forgalmi adóját a 6 százalékos forgalmi adó alá eső termékek forgalmi adójának fél százalékos emelésével helyettesítsék.

Öregségi nyugdíjat kapnak a magánalkalmazottak

A bucurestii „Roxy” terme zsúfolásig megtelt abból az alkalomból, hogy a magánalkalmazottak országos szövetsége 60 öreg kereskedelmi alkalmazott nyugdalomba vonulását ünnepelte. Emelte az ünnepség fényét, hogy Ralea munkaügyi miniszter is jelen volt és meleg szavakkal emlékezett meg a magánalkalmazottak értékes munkájáról.

— A magánalkalmazottak — hangoztatta Ralea miniszter — fontos tényezői a nemzetgazdaságnak és így az állam ügyeinek intézői az ő ügyeikkel is kell foglalkozniuk. Rövidesen törvény jelenik meg, mely — jelentette be a miniszter — a 8 órás munkaidőt kiterjeszti a kereskedelmi alkalmazottakra. Törvény fogja rendezni azt is, milyen indokkal kerülhet sor felmondásra.

Ralea minisztert követően Gh. Start professzor, a munkásbiztosító-pénztár igazgatósági elnöke emelkedett méltatta és hangoztatta, hogy otthont kellene létesíteni és érdeműs elaggott magánalkalmazottak számára.

Az ünnepség Mihai Enescu, munkás biztosító pénztári vezérigazgató felszólalásával ért befejezést, aki bejelentette: feltétlenül szükség van a magánalkalmazottak öregségi nyugdíjára s egyedül a magánalkalmazottak összetartásától és a munkaadók jóindulatától függ ennek megvalósítása.

EJTŐERNYŐ GARANCIAVAL.

Az ifju Smith letette a pilótavizsgát. Csak egy kedvtelésből, mert Smith a philadelphiai dúsgazdag Smith-papa fia és így semmiféle kedvtelésről nem kell lemondania.

Smith mama nem rokonszenveszik a repüléssel. Még is parancsolta csemetéjének, hogy új repülőgépre csak akkor engedje felülni, ha egy feltétlenül megbízható ejtőernyőt is felszerel gépére, amelyért a gyár garanciát vállal.

Az ifju Smith szót fogadott. Kikereste az árjegyzékből a legújabb típusú ejtőernyőt és megrendelte, feltéve, ha a gyár garanciát vállal érte.

Pár nap múlva nagy csomagot kapott, alábbi levél kíséretében:

Igen tisztelt Smith ur!

Nagybecsű megrendelése értelmében itt küldjük legújabb típusú ejtőernyőnket.

Garanciát az ejtőernyő kifogástalan kinyitásától csak abban az esetben vállalunk, ha a repülőgépből való kiugrás 3000 méteren felüli magasságból történik.

Ha mindezek ellenére az ejtőernyő esetleg netalán mégsem nyílna ki, úgy készséggel kicseréljük, vagy kívánatra a pénzt visszaadjuk.

Kiváló tisztelettel

„KARUS” ejtőernyő rt.

Vizsgázavarok a mérlegkészítő iparban

A munkakamarák szerepe az új törvény megjelenése óta főleg a minősítési bizottságok ténykedésére szorítkozott. E bizottságokra hárult a benyújtott iratok fölvizsgálásának, valamint a mestervizsgáztatások feladata.

Mint minden szakma, így a mérlegkészítők is képesítési szempontból a bizottságok hatáskörébe tartoztak és az ország területén már több városban úgy elméleti, mint gyakorlati vonatkozásban vizsgát tettek. Ezzel úgy vélték, hogy a vizsgáztatási processzus véget ért.

Most a kereskedelemügyi minisztérium rendelkezést bocsájtot, mely szerint a mérlegkészítőknek a mérlekhitelesítő központnál is vizsgát kell tегyenek.

Ez esetben, miért vizsgáztatták a munkakamaránál is? Miért kényszerítették arra, hogy itt is megfizessék az illetékeket? Kérdések, amelyekre feleletet várunk.

Fock Gábor

szertárgygyőző

Arad, Str. Greceanu 4.

Bármilyen

borostyán- és

csontmunkákat is

vállal!

Ez év augusztusában országos szabóipari kongresszust tartanak Oradea-Nagyváradon

A nagygyűlés napirendjén nemcsak a szabóiparosság sérelmei szerepelnek, hanem általános kisipari kérdések is.

Az Oradea-nagyvárad szabóiparosok nemrégiben tartott értekezletükön elhatározták, hogy ez év augusztusában országos kongresszust hívnak össze Oradea-Nagyváradra s a kongresszus keretében megvitatják a szakmai sérelmeket. A szabóipari kongresszus előkészítésére szűkebbkörű bizottságot küldtek ki s ez a bizottság a jövő héten már meg is kezdte működését.

Az országos kongresszus napirendjén szerepel többek között a szövetkereskedők beavatkozása a szabóiparba, amit az egyes kereskedők a szabóajánlások révén követnek el. A kongresszus az illetékes minisztériumhoz emlékiratot fog küldeni, hogy a jövőben a szövetkereskedő ne ajánlhasson szabómunkát, továbbá ne ajánlhasson vevőinek szabóiparost. Eddig az volt a helyzet, hogy a szövetkereskedő rendszerint olyan kontárokat ajánlott a vevőinek, akik közterheket nem viseltek és éppen ezért egy-egy

ruha elkészítését az iparendéellyel rendelkező szabóiparosoknál olcsóbban vállalták el.

A továbbiak során igen komoly sérelme a szabóiparosságnak az adózás és a betegsegélyező mai rendszere. A szabóipar nevezetesen idényhez van kötve. Ez az idény évente 6—8 hónapot jelent, mint munkaidőt. Ezzel szemben a betegsegélyzői tagdíjakat egész éven át kell fizetnie.

A betegsegélyező ügyében a kongresszus kérni fogja, hogy a munkaidővel arányosan fizethessék a kisiparosok a betegsegélyzői tagjárulékokat. Hasonlóképpen kérni fogja a kongresszus a közterhek leszállítását is.

A szabóipari kongresszusra meghívják az érdekelt szabóiparosokon kívül az ország összes iparos közületeit, mert a napirend általános iparos kérdéseket is felölel. A kongresszusra ezen kívül meghívják a munkaügyi minisztériumot és a betegsegélyzőt, hogy egy-egy kiküldöttel képviseltessék mgukat.

Aranyat csak az állam vásárolhat

A Hivatalos Lap május 21-iki számában törvényrendelet jelent meg, amely módosítja a bányatörvény 71. szakaszát. Ez a szakasz ugyanis az állam számára elővételi jogot biztosít mindenféle arany, ezüst és más nemesfém megvételére vonatkozóan. Az új, módosított 71. artikulusz a következőképpen intézkedik:

Az államnak elővételi joga van mindenféle nemesfémre, mint amilyenek az arany, ezüst és platina, bármilyen állapotban és formában. A nemesfémek közé a Legfőbb Bányatanács véleménye alapján alkotandó törvényrendelettel más fémeket is be lehet sorozni.

Az állam elővételi joga a kibányászás pillanatában kezdődik és ez a jog megilleti mindvégig. Akármilyen átalakításon is megy keresztül a nemesfém. Az állam elővételi jogát úgy a bányakitermelőkkel, mint mindazokkal szemben érvényesítheti, akik a nemesfémeket utólag szereztek meg.

Az állam elővételi jogának gyakorlását átengedményezheti a Banca Națională mindaddig, amíg a Jegybanknak bankjegykibocsájtási privilégiuma tart. Joga van az államnak ugyanilyen módon a Banca Națională bekegyezésével, meghatározott időre a jogot valamely más állami in-

tézményre, vagy pedig olyan intézményre, amelynél a többséget a Banca Națională vagy az állam képviselik, átengedményezni.

Arany, ezüst, vagy platina kibányászására vagy feldolgozására alakuló új vállalatok évi kvótát kapnak abból a célból, hogy külföldre utalhasanak át amortizációt, osztalékot vagy kamatot és pedig következő feltételek mellett:

Ha az új vállalatnak évi 1000 kgr. nemesfém termelése van, jogában áll a vállalatnak a Banca Naționalătól a termelés 10 százalékának megfelelő devizát igényelni. Ha a termelés 1000—1500 kgr. évenként, akkor 20 százalék devizát kaphat. Ha pedig 1500—2000 kgr. a termelés, akkor a devizamennyiség 25 százalék. Végül, ha a termelés meghaladja a 2000 kgr.-ot is, akkor a termelés értékének 30 százaléka erejéig ad a Banca Națională a fenti célokra devizát.

Ha a Banca Națională megtagadja az átutalást, akkor a vállalatnak jogában áll a fenti szabályoknak megfelelő értékű termelést exportálni. A fémek értékének megállapításánál a devizák világpiaci árát kell figyelembevenni. Ha a tőke már amortizálva van, akkor a vállalatnak ez a joga megszűnik.

Elévülés kincstári ügyekben

Általában magánjogi és kereskedelemjogi, valamint büntetőjogi ügyekben az elévülés kérdése törvényes jogszabályokban teljes precizitással ki van dolgozva úgy, hogy a jogkereső közönség teljesen tisztában lehet ezzel a kérdéssel.

Nem így áll a dolog kincstári ügyekben. A sok speciális kincstári természetű törvényben és rendeletben igen sokszor nem elég világosan tűnik ki, hogy egyes eseteknél milyen is az elévülési idő.

Ilyen érdekes elévülési kérdést tárgyalt a bucurestii Tábla V. osztálya. Jelentékeny összegről volt szó, be nem vallott globális adóról, a mely mulasztás miatt még 1932-ben kihágás jegyzőkönyvet vettek fel az illető vállalat ellen. Az eljárás folyama alatt a megbüntetett cég ugyanis fellebbezéssel élt, — ugyanazon kincstári közeg, mely az első kihágási jegyzőkönyvet felvette, újabb kihágási jegyzőkönyvet szerkesztett, amelyben saját előző jegyzőkönyvét megváltoztatva, kisebb pénzbüntetést állapított meg.

Ezen másik jegyzőkönyv ellen is fellebbezett a fél. Mindkét jegyzőkönyv ellen egyik kifogás az volt, hogy a jegyzőkönyvek tényleges bevizsgálás nélkül készültek. Ezenkívül arra is hivatkozott, hogy a kérdéses kincstári követelések elévültek.

A kihágási jegyzőkönyvek felett bíraskodó törvényszék elvben elutasította a kifogásokat, nem állapította meg az elévülést, leszállította ellenben a pénzbüntetést.

Ez ellen a fél recursszal élt. 1932. évi egyes adótörvény 105. és 1933. évi módosított törvény 123. szakaszai alapján és hivatkozott arra is, hogy a polgári törvénykönyv értelmében a törvényeknek nincs visszaható hatálya. Nem szakította meg az első ügyben felvett kihágási jegyzőkönyv az elévülést, miután az már annak felvételekor beállott.

A Tábla abból indult ki, hogy a törvényszék szerint az 1927. és 1931. évek közti időből származik a globális adó ektikolása. Az 1932. évi adótörvény 5 évi elévülési időt állapít meg, az 1938. évi módosított törvény ennek az elévülési időnek fenntartásával hazzátesszi azt a rendelkezést is, hogy minden hitelesen eszközölt kincstári közegaktól származó vizsgálati cselekmény megszakítja az elévülést. Ennélfogva a Tábla megállapította, hogy jól lehet a másod ízben felvett kihágási jegyzőkönyv az első, mint kincstári végzést hatályon kívül helyezte ugyan, azonban az a jegyzőkönyv mégis, mint hiteles okirat bizonyítékát képezi a bevizsgálásnak, tehát elutasította az elévülési kifogást.

A szovjet ipari termelésének csődje

Írta: SÜLYOK ISTVÁN.

Most tették közzé Moszkvában az 1938. év ipari termelésének részletes tervét. Néhány év óta a nehézipar mellett bizonyos figyelmet szentelnek ezekben az állami tervezetekben a könnyű iparnak is: nemcsak ágyakat gyártanak tehát a szovjetpolgároknak, hanem ágyakat s más hasonló kevésbé sürgős cikkeket is, így cipőt, fehérneműt, harisnyát és egyebet. Gyártanak azonban nem eleget. Az említett terv szerint a 170 millió szovjetpolgár részére 1938 évben 150 millió pár cipőnek, 400 millió pár harisnyának és 85 millió darab lábravalónak kellene elkészülnie. Ebben az esztendőben tehát teljesülni fog a szovjetpolgároknak az a régi vágya, hogy egy pár új cipőhöz jussanak, ha nem is mindenki. Bizonyára vannak azonban távoli vidékeken szép számmal olyanok, akiknek mincse is ilyen vágyaik. A harisnyából $2\frac{1}{2}$ pár jut fejenként, a lábravalók elosztása körül azonban már nyilván zavarok lesznek.

Minden többé-kevésbé természetesen látszik annál a képtelenül nagy és újszerű kísérletnél, mit Oroszországban az egész ipari termelés államosítása jelentett. Éppen olyan természetes volna az, ha ezeket a nehézségeket szépen bevallanák és a helyzet javításán törnék a fejüket, ahogyan azt másutt teszik, ahol nehézségek vannak. Nem természetesen azonban, hogy ezeket a hiányokat és bajokat egyszerűen az ellenforradalmárok mesterkedéseinek rovására írják, ahogy ezt Szestakoff népbiztos művelői kísérő iratában.

A materialista világnézet honában furcsán hat ez a hang, amely feltételezi, sőt állítja, hogy az embereket — nemcsak materialista szempontok irányítják. Azonkívül pedig az ilyen beállítást tisztán gazdasági és technikai kérdéseknél éppen ezeket a szempontokat hallgatja el, ami nem emeli tudásosan a terveknek tekintélyét a külföld szemében, hol mindenekelőtt ezeket nézik, mert hiszen ezek volnának a valóságok, melyeket tudomásuk helyére venni annak is, aki a legnagyobb ellen-szennel néz a vörös világ felé.

Ugy látszik, hogy repülőgépeket könnyebb gyártani, mint lábravalót vagy margarint. Ez furcsán hangzik, de Oroszországban nyilván így van. Erre vall az alábbi anekdota, mely a legszigorúbb határozónál keresztül is megtalálta az utat nyugat felé.

Egy szovjetpolgár Moszkva utcáin lelkesen beszél a másikkal arról a hatalmas lendületről, melyet a repülőgépgyártás mutat és kijelenti, hogy nincsen mese az idő, amikor minden szovjetpolgárnak saját repülőgépe lesz.

És mi hasznunk lesz ebből? — kérdi a másik, aki nyilván kevésbé lelkes természetű.

Hogy lesz-e hasznunk belőle? — válaszol az első. — Oriási. Képzeld csak el: megtudod, hogy Kaszánban margarint osztanak szét, vagy Omszkban lábravalót. Felpattansz a gépedre, 4-5 óra alatt odarepülsz s beállsz a sorba a szövetkezeti bolt előtt...

Nem jár tulórabér az alkalmazottal való megegyezés esetén

Tulórázás kérdésében érdekes ítélet hangzott el az aradi törvényszék második szekcióján 1570—1936. szám alatt. E szerint nem kérhet külön kártérítést, vagy fizetéspótlékot tulórázás címén az az alkalmazott, aki a törvényben meghatározott 8 órai munkaidőnél többet dolgozott ugyan, azonban a munkaadóval megegyezett abban, hogy a tulórákért külön javadalmazást nem fog kapni, miután e helyett más irányú kárpótlásban részesül.

TULZOTT IGENYEK

Csemege elmegy egy házasságközvetítőhöz és így szól:

- Micsoda csunya nőt ajánlott maga nekem?
- Miért csunya? Az egy nagyon szép, fess nő.
- De hiszen pupos.
- Ugyan, azt alig venni észre.
- Azonkívül az egyik szemére kincsal és két ballába van neki.
- Mire a házasságközvetítő méltatlankodva.
- Ja, ha uraságod egy műkritikus!

Mire fordítják a munkaalapot?

Annak idején megírtuk, hogy a Hivatalos Lap március 30-iki számában királyi dekrétum jelent meg, amely az úgynevezett munkalap, „Fondui Muncii” megalapításáról és megszervezéséről szól. Ez a munkaalap arra szolgál, hogy különböző intézményeket és intézeteket létesítsenek inasok, munkások, magántisztviselők és kézművesek számára, beleértve az intézmények közé a munkaügyi bíraskodást is. Ebből az alaptól fogják a munkanélkülieket segíteni, támogatni a román elemeket szakmai kiképzésükben és lehetőséget nyújtani a kézműveseknek arra, hogy szabadidejükben fizikai, elméleti, művészi és erkölcsi kiképzésben részesüljenek.

A dekrétum 13 pontban sorolja fel azokat a jövedelmeket és hozzájárulásokat, amelyekből a munkaalapot megszervezik. A jövedelmi források közé tartoznak a szakmai képzési könyvek kiál-

tásáért, becserélésért, kézművesbrevetok kiadásáért járó taxák. Az olyan munkaadó, aki tíz munkánál többet alkalmaz, hetenként 2 lei taxát tartozik fizetni. Ezenkívül minden munkaadó minden munkás után 1 lei taxát. A munkaügyi bíraskodásért beszédet, díjak is erre az alapra folynak be, valamint a külföldi munkások tartózkodási díjáért kiszabott taxák. A munkaszünet megszegéséért és egyéb munkaügyi kihágásokért kiszabott bírságok a munkaalapot illetik. E törvényrendelettel kapcsolatos, illetve ennek módosításaképpen a Hivatalos Lap május 20-iki számában újabb törvényrendelet jelent meg, amely az előbbi némiképpen módosítja és pontosan meghatározza, hogy milyen hatóságok jogosultak a taxák beszedésére, valamint miképpen kell a munkaalap javára befolyt összegeket a megjelölt célokra felhasználni.

Ezután a munkafelügyelőségek adják ki a mester- és munkakönyveket

Az iparos szervezetek kérésére, amelyek kifogásolják, hogy az iparendelvények és munkakönyvek becserélése nagyon lasan halad előre, elhatározták, hogy az ipartörvényt módosítani fogják olyképen, hogy az iparendelvények és munkakönyvek becserélését a munkaügyi felügyelőségek fogják végezni, nem pedig a vizsgáztató bizottságok, amelyek eddig alig ültek össze.

A munkaügyi felügyelőség mellett is fog egy háromtagú bizottság működni, ha azonban a bizottság tagjai nem gyűlnek össze, az inspektorok egyedül is jogában áll az átcsereleést eszközölni. Az új iparendelvények nyomtatványai egyébként teljesen elkészültek. Minden iparos két iparendelvényt fog kapni, egy zsebben hordozható és egyet, amit a műhely falára függeszt ki. Az összetett rokoniparok, illetve az iparok felparcellázásának sokat vitatott kérdésében

ugy határoztak, hogy egy központi és több vidéki regionális bizottságot létesítsenek, amelyek teljes hatáskörrel döntenek afelől, hogy milyen rokonszakmák tartoznak egyetlen ipar gyűjtőfogalma alá. A mester- és segédvizsgák rendjét és programját országosan szabályozni fogják.

Törvény készül valószínűleg a tanoncok számának a korlátozásáról is.

Felmerült az a terv is, hogy törvény útján kötelezővé tessék az állami munkaközvetítő hivatal által ajánlott munkások alkalmazását, abban az esetben, ha a munkahelyen üresedés következik be. Vagyis a munkaadó, ha munkásra lesz szüksége, köteles lesz bejelenteni az állami munkaközvetítő hivatalnál és ugyancsak köteles lesz elfogadni a hivatal által ajánlott munkást. Ez a kötelezettség azonban csak a szakmunkásokra vonatkozik.

Kincstári bélyeg után repülőbélyeg jár, repülőbélyeg után kincstári bélyeg

A különböző bélyeg- és repülőbélyegrendeletek folytán olyan komplikált helyzet állott elő, hogy maguk a hivatalos közegek is csak nehezen tudnak eligazodni ebben a labirintusban. Rendkívül jellemző és nagyon érdekes az a vita, amely a Nemzeti Repülősiap és a pénzügyminisztérium között keletkezett a számlaértékek megállapítása és a számlaérték után fizetendő adók és bélyegek ügyében.

A Repülőpénztár szervei ugyanis a törvényre való hivatkozással a repülőbélyegek alkalmazását az áru értéke után követelik, hozzászámítva ehhez az összes adókat és taxákat. Teljesen hasonló értelemben van megfogalmazva az új forgalmiadótörvénynek az a rendelkezése, amely szerint a forgalmiadót az összes taxák után fel kell számítani. Végül a bélyegügyi igazgatóság a maga részéről szintén azt követeli, hogy a kincstári bélyegeket az összes taxák és illetékek után fizessék be a felek.

Felmerült most már az a kérdés, hogy miképpen történik a taxáknak és adóknak ez a beszámítása, hogy mind a hárcmféle követelés teljesíthető legyen?

Ez a lényegtelennek látszó kérdés különösen az olyan számláknál kíván felvilágosítást, amelyeknek értéke 1000 leien feletti töredékekben van megjelölve, mely töredékek közel járnak az 1000 lei-hez.

Egy ilyen példa a következő: A számla a következő összegeket tünteti fel:

Az áru értéke lei 1615, fogyasztási taxa lei 140, fuvardíj lei 102, csomagolás lei 20, forgalmiadó lei 120, összesen tehát lei 1997.

Egy ilyen számlánál felmerülhet a kérdés, hogy ehez az összeghez először a kincstári bélyeget kell-e hozzáadni és az így nyert összeg után kell

leróni a repülőbélyeget, vagy pedig megfordítva, az eredeti számlaérték után először a repülőbélyeg jár és azután a rendes számlabélyeg.

Az első esetben a kincstári bélyeg 6 lei volna és a repülőbélyeg is 6 lei. A második esetben a repülőbélyeg 4 lei és a kincstári bélyeg 8 lei.

Nem ezekről a leikről van szó, amelyek nagy vállalatoknál szintén nagy összegeket tehetnek ki, hanem arról a dilemmáról, amelybe az iparos kerül, dacára annak, hogy a legteljesebb jóhiszeműséggel akar eleget tenni a törvény követelményeinek.

Mert az első esetben, tehát ha a kincstári bélyeget számítja a számlaértékhez, a rendes pénzügyi közegek tekintik a számlát szabálytalanul felbélyegzettnek, mert a fél a repülőszámlabélyeg értéke után nem róttá le a kincstári számlabélyegletét. Ha pedig a fél a második eljárást követi, tehát a számla értékéhez hozzáadja a repülőszámlabélyeg értékét, akkor a Repülőpénztár közegei fedeznek fel szabálytalanságot, mert a kereskedő a kincstári számlabélyeg után nem ragasztotta fel a repülőszámlabélyeget.

Minden valószínűség szerint az illetékes hatóságok most már megállapodásra jutnak és egyöntetű magyarázatot adnak ebben a kérdésben.

NEM EREDETI

Agenor megszólítja az uccán Ubul:

- Hova mégy, kéklek?
- Nem megyek — feleli Agenor — hanem jövők. Arisztidől jövők, kéklek, meglátogattam, mert beteg.
- És mi baja van?
- Valami utánzat, kéklek.
- Utánzat?
- Igen, kéklek, azt mondta, hogy vakbél-impulzió.

Uj embertípus fejlődött ki a száguldó technika korában

Ira: SEBESTYÉN ÁRPÁD

A technika uralkodik az ember fölött, Minden nagyobb szerű technikai haladás az emberek egyéni és társadalmi életében, sőt egész gondolkodásában lényeges változást idéz elő. Minthogy az államok és nemzetek élete — sőt ma már a kultura legalacsonyabb fokán álló néptörzsek életformái is — nagy mértékben a technikai eszközökről függenek, a jelentősebb technikai újítások természetesen mindinkább átalakítják az emberek életét és gondolkodását. Az ember alkotja ugyan a technikát, a technika azonban egyre átalakítja a hatalmának alávetett alkotóját: az embert.

A 19 SZÁZADIG NAGYON LASSU ÉS JELENTEKTELEN FEJLŐDÉST MUTAT A TECHNIKA

A tizenkilencedik századig a technikai fejlődés csak nagyon hosszú időközökben és igen lassu lépésben haladt előre. Évezradok multak el jelentősebb technikai újítás nélkül és egyszerre több technikai találmány vajmi ritkán kavarta fel az ember lelki nyugalmát a rég letűnt századok folyamán. A fejlődésnek ebben a lassu menetében az emberiségnek elegendő — sokszor emberöltőkre terjedő — ideje volt az egyes technikai események okozta változásokhoz hozzászokni és életmódjában és gondolkodásában a csekély mértékű újításokhoz alkalmazkodnia. Az emberiség művelődésének történelmében nem egyszer akadunk több évszázados sőt több évezredes lassu fejlődési időszakokra.

ÉVEZREDEK MULTAK EL LÉNYEGES VÁLTOZÁSOK NÉLKÜL

Az írás feltalálása óta — az első gyámoltalan jekirástól kezdve a középkori barátok cifra kodex-írásáig — elképzelhetetlenül sokezer esztendő mult el. Ez az idő magában foglalja az emberiség kikutatható történetének legnagyobb részét. A főniciaiak evezős hajóit a lényegileg hozzájuk hasonló középkori gályáktól sokszáz esztendő választja el, az első vitorlás hajót Nelson admirális vitorlás hadiflottájából ezer esztendő. Plato és Aristoteles körülbelül ugyanolyan világítás mellett dolgoztak, mint Kant és Goethe.

A hadseregek előrehaladásában és a hadiérté-sítések továbbítása Nagy Sándor macedóniai király indiai — és Napoleon oroszországi hadjárata idején teljesen azonos technikai feltételek és lehetőségek szerint történt, noha a két kimagasló történelmi nagyságot kétezer esztendő választotta el egymástól. A Rómából Damaszkuszba küldött levél kézbesítése 2500 évvel ezelőtt ugyanolyan hosszú ideig tartott, mint 150 évvel ezelőtt.

A KÖNYVNYOMTATÁS FELTALÁLÁSA SEM VÁLTOZTATTA MEG A RÉGI ÉLETFORMÁKAT

Azok a technikai újítások, melyek ezekre a hosszú fejlődési időszakokra esnek, nagyon gyér-száma mérföldjelzői az emberiség haladásának. A könyvnyomtatás feltalálása a 15. században a kéz-írás sok évezredek korszakát rekesztette be és a maga technikai lényegében és alapelvében csaknem négyezer éven át változatlan maradt.

A technikai fejlődés a maga lassu menetében sehol sem döntötte fel a régi életformákat, hanem fokozatosan hozzásimította a lassan és mérsékeltesen megújuló életviszonyokhoz.

A NAGY FORDULAT

A nagy fordulat a technika fejlődésében és ezzel kapcsolatban az ember egész életmódjában és gondolkodásában csak mintegy száz évvel ezelőtt állt be, amikor az emberi, állati, szél és vízlerő helyébe lép a gőz, a villamosság, a robbanógáz és a hatalmas termelőcsoda: a gép!

Jóformán egy és ugyanazon időben a technika forradalmak egész tömege árasztotta el az emberiséget, melyekből bármelyik önmagában is elegendő volna egy-egy évezrednyi időszak kitöltésére.

A postakocsit a letűnt idők lomtárába szorítja a vasut, a gépkocsi, a repülőgép, a pompás paripákon nyargaló futárt anachronisztikus kódalakká teszi a telegráf, a telefon és a rádió, mely az események és az átélés időegységének elvét végre megvalósította.

A TECHNIKA FORRADALMA

Ez a mindenoldalu és egyidejű technikai forradalom, mely egy rövid évszázad alatt évezredek vívmányait döntötte halomba, egyedülálló az emberiség történelmében. Villamszerű gyorsasága, hirtétalan terjedőképessége és az a sajátosága, hogy nem keres a multtal semmiféle kapcsolatot: egyenesen csodálatos!

AZ EMBER MENTALITÁSA NEHEZEN ALAKUL AT

Ezzel szemben azonban az ember — és főképp az átlagember — gondolkodása vajmi csekély mértékben változott meg. Az 1938. évi falu népének gondolkodásában nagyjában a száz év előtti jellegzetes tulajdonságokat találjuk meg. A kereskedő alaptermészete is a régi. Egy római légióbéli katoná ugyanugy gondolkodott, mint a mai harcos. A mai jogásza ugyanazokkal a fogalmakkal

Mindegyre nagyobb az ellentét a mai technika és az ember között

Es minél gyorsabban száguld előre a technika, annál rikitóbbá válik az ellentét a technika és az ember között. Minden egyes új találmány mélyebbé teszi ezt a szakadást és ez lehetetlenné teszi az újabb és újabb technikai lehetőségek szellemi fel-emésztését. A technikának ez az egyre növekedő eltávolodása az évszázados hagyományokhoz ragaszkodó emberi gondolkodásmódtól, a technika és az emberiség közt levő kapcsolatok megszakadását fogja előbb-utóbb okozni.

Ez a helyzet mai képe. A technika teljesen féktelenül tör előre a maga útján. Szakadatlanul újabb lehetőségeket teremt és megsemmisíti az eddigieket anélkül, hogy törődne azzal a kérdéssel, vajjon a maga építő, vagy romboló munkája értékesebb-e az emberiség számára. Megalkotja a mérges gázokat, mellyel egy óra alatt a legnagyobb világ-várost meg lehet semmisíteni és szerkeszt egy új cipőgyártó gépet, mely ismét százezer munkást tesz fölöslegessé.

VAN-E MÓD A TECHNIKA ÉS AZ EMBER KÖZÖTTI ELLENTÉT KI-EGYENLÍTÉSÉRE?

Meg lehet-e valamiképp oldani ennek az eltávolodási folyamatnak nehéz problémáját? Lehet-e valamiképp utat-módot találni, mely egy megnyugtató megoldásra alkalmas volna?

A technika haladását nem lehet feltartóztatni. Nincs tehát egyéb megoldási mód, minthogy az emberi gondolkodásnak nyomon kell követnie a fejlődés irányvonalát. A technika irama és az emberi gondolkodás lassu tempója közt egyensúlyt kell teremteni. Tisztában kell lennünk azonban azzal, hogy ennek az egyensulynak a helyreállítására évszázadokra lesz szükség. És tisztában kell lennünk azzal is, hogy a technika és az ember közti egyenlenség következtében az egyensúly helyreállításáig sok gazdasági és társadalmi megrázkódtatás-son kell átesnie az emberiségnek. Remélhető azonban, hogy az emberiség ezentul nem fogja tétlenül nézni a technika és az ember közti szakadás nagyon komoly okait. A közös veszedelem remélhetőleg egy minden nemzetet összekapcsoló, határookra és fajokra nem tekintő egységes küzdőfrontot fog teremteni.

Ha az egész emberiség összefog, sok bajnak lehet elejét venni. A postakocsi, a szerzői és szabaddalmi jogok, a szikratávirók ügye stb. nemzetközi-leg szabályozott intézmények. A büntetések, a dögvész és egyéb veszedelmes ragályos betegségek ellen a kölcsönösség elvi alapján védik és támogatják egymást az összes nemzetek. Ezt a kölcsönösséget kellene megteremteni minden téren. De legelső sorban a jóírdulat és a megértés kölcsönösségére van szükség. Ez kezdetét jelentené az emberiség egy új, boldogabb korszakának. A kölcsönös megértésnek a légkörben a nemzetek összefogásának teljes

dolgozik, mint amelyeken a régi római prókátorok vitatkoztak.

Család, örökösödés, közéleti kötelesség, falu és város lényegileg ugyanazt jelentik, mint Pompeji pusztulása idején. A vétel, kölcsön, szolgálati és munkaszerződés fogalmainak az alapértelme mit sem változott az idők folyamán. A mai polgári törvénykönyvnek több mint a fele a régi római jogi fogalmakon és irányvonalakon épült fel. A jogtudósok — úgy látszik — természetesen tartják, hogy az emberek gazdasági és jogi gondolkodása a rómaiak ideje óta nem változott meg.

GAZDASÁGI TÉREN IS MEG MINDIG A RÉGI KONZERVATÍV ELVEK URALKODNAK

Gazdasági téren is a régi szokások nyomdokain ballagunk. Amandóan hosszulejáratu intézkedések és lekötések történnek, holott ma már tudnia kellene mindenkinek, hogy mindennap egy-egy újabb meglepetés elé állítja az embert a boszorkányos gyorsasággal váltakozó technikai helyzetkép, mely minden számítását és tervezetét pillanatok alatt halomba dönthet.

Eppugy, mint ezer és kétezer évvel ezelőtt, ma is a dühöngésig gyűlölködnek és acsarkodnak egymás ellen a fajok, népek és törzsek. Az ember alaptermészete mit sem változott. A technika szédítő iramban fejlődik és halad előre, az ember azonban a régi marad.

erejét lehetne érvényesíteni a technikai újítások ésszerű felhasználására s a technikai termelésnek és fogyasztásnak az egész világra kiterjedő arányos elosztására.

AZ UJ EMBERTÍPUS

Számolnunk kell tehát azzal, hogy semmiféle emberi erő nem fogja tudni feltartóztatni a technikai fejlődést. Legfeljebb lendületének és előre-törésének a szabályozásáról lehet szó. Ebben a törekvésben azonban magának az embernek is át kell alakulnia egész szellemi szerkezetében. Az ember és a technika közti kiegyenlítődesi folyamat után előreláthatólag egy egészen új embertípus fog kialakulni.

A 19. századig az ember volt a föld igazi ura, újabbban azonban a technika lett az egész emberiség uralkodója. Goethe, Beethoven, Kant, Napoleon s a többi 19. századbeli gigantikus nagyságok a végét jelentik az emberi kultura ama korszakának, amikor az ember uralta a földet s egyuttal határoslapjai egy új időszak kezdetének, melyben a technika kiragadta az ember kezéből a világ sor-sát intéző kormánypálcát.

Az új embertípus külső és belső életformái teljesen át fognak alakulni a technika uralkodásának új korszakában s a régi embertípus életformáihoz idővel oly kevéssé lesznek hasonlóak, mint például egy mai nagyvárosi ember egy kőkorszakbeli emberhez, vagy mint egy repülőgép egy régi postakocsihoz.

Faji önteltség, túlsó nemzeti önhittség s egyéb kicsinyes emberi elbizakodottság fel fog őrödni a technikai hatalmi korszakában, mely az ellentéteket — akár akarja az ember, akár nem — teljesen meg fogja szüntetni.

AZ UJ EMBERTÍPUS MEGRENDSZABÁLYOZZA A TECHNIKÁT ÉS MEGVÁLTI AZ EMBERISÉGET

Egy természettudós szerint az emberiség megmentése függ attól a problémától, vajjon sikerül-e összhangot teremteni a technika fejlődése és az emberi gondolkodás között. Ha a kulturának nem sikerül a kiegyenlítésnek ezt a módját megtalálnia, akkor az embert a maga gyermeke, a technika fogja megsemmisíteni.

Mi nem vagyunk így sötétben látók. Bizunk az emberiség jövőjében s hisszük, hogy nemcsak a technika és az ember —, de az ember és az ember közti ellentétek is ki fognak majdan egyenlődni. A sok szenvedés és megpróbáltatás után elérkezik majd a „Noé bárkája, mely egy új világot zár magába.” Ebben az új világban a legnemesebb kultura lesz az ura embernek és technikának egyaránt. Ennek az új világnak egy új, diadalmas embertípusa lesz, mely újból uralma alá hajtja, megrendsza-bályozza s az emberi bölcsesség és jószág szolgál-tába állítja a száguldó technikát s egyuttal a kor-terhétől és bűnétől felszabadult emberi szellemet.

A felekezeti tanonciskolák felállításának lehetőségei

Az aradi állami tanonciskolában ebben az évben a párhuzamos osztályok hiánya miatt 260 inasnak nem tudtak helyet biztosítani.

Lapunk legutóbbi számában röviden már megemlékestünk arról a jelentésről, amely az aradi római katolikus egyházközség közgyűlésén a felekezeti tanonciskola felállításával kapcsolatban hangzott el. Az alábbiakban a jelentést teljes egészében közöljük, másrészt pedig ismertetjük az aradi állami tanonciskola helyzetét.

Ime, a jelentés:

„Tisztelt Közgyűlés!

A legutóbbi közgyűlésünkön indítvány tettett tanonc szakmai tanfolyam létesítése tárgyában. A közgyűlés úgy határozott, hogy megbizsa előjáróságunkat azzal, hogy a kérdést tanulmányozza, abban tájékozódást szerezzen, s azt a legközelebbi közgyűlés tárgysorozatára határozathozatal végett kitűzze.

A határozat értelmében a kérdést tanulmányoztuk s elnökségünk és irodánk útján arra vonatkozóan minden irányban tájékozódást szerezteünk.

Az eredményről van szerencsénk ezennel beszámolni.

Az iparos- és kereskedőtanoncok szakmai előkészítéséről szóló törvény, mely a hivatalos lap 1936. évi 99-ik számában jelent meg, megadja a törvényes lehetőséget a szakmai tanfolyam felállítására, amennyiben 51-ik szakaszában kimondja, hogy ily tanfolyamot felállíthatnak az állam, a megye, a város, vagy a magániparvállalatok, továbbá a vallások törvényes szervezetei és végül a szakmai, kulturális, vagy felekezeti egyesületek. Jogot ad 59-ik szakaszában arra, hogy előadás nyelve az illető felekezeti népnek nyelve legyen. Az engedélyt a munkügyi minisztérium adja meg. Az engedélykérés természetesen a szokásos formalitásokhoz van kötve, így az előadó tanerők képesítésére, a tantervre, a helyiségre, a fenntartási költségek biztosítására stb. vonatkozóan. Az eljárás a mi adminisztrációnk mellett és a felsőbb hatóságainknál szerzett tapasztalatokat tekintve, mindenesetre hosszadalmas és körülményes utánjárás jelent, — mint erről személyesen is volt alkalmam tájékozódást szerezni Timisoara-Temesvárott a múlt évben létesített német tanonciskola igazgatóságánál tett látogatásom alkalmával. A törvényes rendelkezésekre támaszkodva fel kell tételeznünk mégis, hogy az engedély megszereshető lesz s ezért rátérhünk a dolog gyakorlati részére, vagyis fenntartási költségek s helyiség stb. kérdésére.

Erre vonatkozólag bátor vagyok ismét Timisoara-Temesvári példára hivatkozni, ahol a tanonciskola fenntartásához szükséges anyagi eszközök fedezését az ottani Iparosok és Kereskedők Egyesülete vállalta magára, aminek biztosítása után kérelmezte a Püspöki Hatóság saját nevében az iskola engedélyezését.

Előjáróságunk foglalkozott azzal a megoldással, hogy a költségeket képes volna-e az egyházközség költségvetésébe beállítani, úgy, mint eddig az iskolai fenntartásánál ezt teszi. Azonban, amint az évi jelentésből is méltóztatnak látni, az adók emeléséből várható többletbevétele egyáltalában nem olyan nagy, amely egy új költségvállalást aggály nélkül megengedhetne. Azonfelül maguk a költségek, melyek a tanonciskola létesítésével felmerülnek, igen változók lehetnek aszerint, hogy hány tanonc és milyen szakmai megosztás szerint és ehhez képest hány osztály illetve esetleg párhuzamos osztályban lenne az iskolába felveendő.

ERTESÍTÉS! Tisztelettel tudatom a mélyen tisztelt vevőimmel, hogy a „Mimosa“ cégtől kiválva a Dáciával szemben

ORCHIDEA

néven virágüzletet nyitottam, hol továbbra is a legelőzékenyebb kiszolgálással és olcsó árakkal állok szíves rendelkezésükre. Kis Mimosa.

Erre vonatkozóan tájékoztatásul közöljük, persze csak hozzávetőleges adatokban, hogy ha első évben egy osztállyal, ami 40 tanulót jelent, nyílna meg az iskola, ez a tanárok esetleges eltérő díjazása és a dologi kiadások változása szerint 35—50.000 leire tehető évi kiadást jelentene. Minthogy a tanfolyamok 3 évesek, így a második évben a kiadás a két osztályra 70—80.000 lei és a harmadik évben a három osztállyal 120.000 leig emelkedhetik.

Ha több tanonc jelentkezne — amint ez Timisoara-Temesváron is történt — ahol 122 tanonc jelentkezett, úgy az oktatás különböző csoportban történik, amint ezt a törvény és a hivatalos lap 1937 évi augusztus 26-án megjelent 196-ik számában közzétett végrehajtási utasítás szabályozza. Vagyis megoszlaná iparostanoncok, kereskedőtanoncok és tanoncleányok csoportjára, — az osztályokat pedig ipari szakmák szerint kellene megszervezni. Timisoara-Temesvárott két ipar- és egy kereskedelmi osztály felállításával a költségek aránylagosan emelkednének. Így két vagy három párhuzamos osztály felállítása esetén már az első évben 70, illetve 120.000, a második évben 120.000, illetve 200.000 és a harmadik évben 200.000, illetve 300.000 leire emelkednének a költségek.

Ezek természetesen — amint említettük — hozzávetőleges számok, lehetséges, hogy a tanári óradíjak és egyéb kiadások kisebbek is lesznek.

Tájékoztatásainkat az Ardeali Római Kat. Egyházmegyei Igazgató Tanácstól beszerzett adatokkal is kiegészítettük.

A helyiség-kérdés tekintetében gimnáziumunk épületére gondoltunk, bár ez bizonyos nehézséggel járna, mert az elemi iskola is déli- és délutáni tanítási idővel működik s a gimnáziumban is tanfolyamok, gyakorlatok tartatnak délután is.

Mindenesetre egyházközségünk nehéz anyagi helyzetére való tekintettel, gondolkunk kellett arra, hogy mi módon volna városunkban is a magyar iparosság anyagi bekapcsolódása és hozzájárulása a tanfolyam létesítéséhez megnyerhető. Sajnos ezirányu tapogatózásaink eddig semmiféle tényleges eredményt nem hoztak. Magát az indítványt tevő urat sem sikerült meghívásaink dacára sem tanácskozáshoz bevonni és az Iparos Otthon vezetője sem tudott magánaton történt érdeklődésünkre legcélszerűbb biztosítást sem nyújtani. A kérdés ezen része így most volna felderítendő és megállapítandó.

Megjegyezni kívánjuk még, hogy magunk is át vagyunk hatva a kérdés fontosságától és azt a legnagyobb készséggel kívánjuk a megvalósulás felé vinni. Annál fontosabb az a kérdés, mert a törvény 112. szakasza alapján azok nyerhetnek csak munkakönyvet, vagyis lehetnek segédek, akik a tanonctanfolyam abszolváló bizonyítványának birtokában vannak, enélkül külön vizsgát kell tenniük, ez pedig tudjuk, hogy mit jelent. Azonkívül katonai kedvezményben is csak a végzetek részesülnek.

Tekintettel arra, hogy a helybeli állami tanonctanfolyam tulzsfult, úgy, hogy tudunk esetet, hogy még román tanoncoknak sem jutott hely, annál inkább áll ez a kisebbségekre. — így a kérdés rendezetlensége azt eredményezheti, hogy kisebbségi fiaink az iparos pályán való érvényesülés alól elzártnak.

Magunk tudatában vagyunk annak, hogy milyen fontos szerepet tölt be iparosságunk társadalmunkban és hogy milyen életbevágóan fontos ezért, hogy az iparos osztályunk jövőbeli utánpótlása biztosítható legyen nemcsak az egyes, de egész népközségünk szempontjából is.

Ezekben kívántuk az ügyre vonatkozó jelentésünket megtenni, s kérjük, hogy azt tudomásul venni méltóztatassanak, a kérdést tárgya-

lás alá venni s annak alapján határozatokat meghozni.

Vita, helyeslő hozzászólások majd dr. Széll Lajos elnök ismertetése és javaslata alapján egyhangulag megbizta a közgyűlés az előjáróságot, hogy az állami tanonctanítás kibővítési lehetőségeinek tanulmányozása mellett tartsa a kérdést továbbra is napirenden s ha ezuton kell eredmény elérhető nem volna, felhatalmazza az előjáróságot, hogy ha az időt elérkezettnek látja a tanonc szaktanfolyamok felállítására, minden szükséges lépést megtehesse.

Itt írjuk meg egyébként, hogy az aradi állami tanonciskola az ország legregibb és egyik legfontosabb hasonló intézete. Az iskola vezetését Oradean Traian látja el.

Az intézetnek 20 osztálya van, összesen 831 beiratkozott növendékkel, akik közül 760-át rendszeresen látogatják az előadásokat. A rendszeres tanulóknak az a nagy száma részben az iskola igazgatóság, részben pedig a munkafelügyelőség munkájának tudható be.

Az intézet azonban amiótt szenved, hogy az év elején nem létesítettek párhuzamos osztályokat és ezért 260 inas beiratkozási maradt, aminek következtében nem jelenhet meg az iskola előadásain.

Az intézet husz osztálya a következőképpen oszlik meg: Fémipar: Első év 7 osztály, II. év 3 osztály, III. év 2 osztály. Ásványos ipar: I., II. és III. év egy-egy osztállyal. Borbélyok: II. év egy osztállyal. Építészek: I. és II. év egy-egy osztállyal. (Ezek csak télen járnak iskolába és dupla óráik vannak). Ruházati iparosok: (Szabók és cipészek.) I. és II. év egy-egy osztály. Különböző foglalkozások: I., II. és III. évek egy-egy osztállyal. Amint a fentiekből látni, a fémipari inasok száma a legnagyobb.

Az iskola a minisztérium által megállapított órarend és tanterv szerint működik. Az 1937. év végén 106 jelölt közül az iskolát 82-en végezték el. Az idén 157 inas jelentkezik utolsó évi vizgára.

Az intézet tanszer- és fűtő-anyag hiányban szenved. A munkakamarától 15 ezer lei szubvenciót kapott, remélik azonban, hogy nagyobb szubvencióval sikerül majd a hiányokat pótolni.

FARKAS LADISLAU
ARAD,
műorás Str. Eminescu 15.
Saját javítóműhely, három évi jótállással!

A TURELEMNEK IS VAN HATARA

A cég fiatal tisztviselője január elején felvette fizetését és ötven leiel többet talált a borítékban. Szépen szedre dugta a pénzt és nem adott egy kukkot sem.

Február elején megint ötven leiel több volt a borítékban. Megint nem adott egy szót sem.

Március elején ugyancsak többet kapott ötven leiel. Megint nem reklamált.

Április elején ötven leiel kevesebb volt a borítékban. Most már szaladt a pénztárhoz és bejelentette a hiányt, maglhetösem ingerült hangon.

A pénztáros átböngészte a fizetési listát és megtalálta nemcsak az áprilisi hibát, hanem a januári, februári és márciusit is.

— Kérem — mondta a tisztviselőnek valóban kevesebbet kapott ötven leiel áprilisban, és ezt be is jelentette. De miért nem jelentette, hogy januárban, februárban és márciusban ötven leiel többet kapott?

— Nézz, az első, második és harmadik esetben gondoltam, tévedni emberi dolog, hát nem szóltam. De amikor láttam, hogy ez a hanyagság meggyeszer is megismétlődik, kénytelen voltam szóvá tenni.

KÉSZ BIZONYITÉK

a fűző arra, hogy prózai cikkben is lehet művészt alkotni. A ruha lehet francia, vagy angol, de az biztos, hogy az elegáns dáma minden ruhához fűzőt visel, sőt otthon házi ruhában sem engedi formáit szétesni, hanem alakot formáló, előnyös vonalakat biztosító fűzőt visel: az elegáns hölgyközség körében előnyösen ismert

M. ECSEDI TERÉZ

speciálistánál. Strada Eminescu 31 szám.

Erdekes statisztikai adatok a genfi munkaügyi hivatal évi jelentéséből

A Népszövetség keretén belül működő Munkaügyi Hivatal közlebről egy évkönyvet ad ki, melyből néhány érdekes statisztikai adatot közlünk:

A genfi táblázat első része azonnal meglepetésként hat, mert azt mutatja, hogy milyen óriási a nők része a társadalomban. A világon körülbelül 800 millió emberből áll a dolgozók tábora. Ebből 500 millió a férfi és 300 millió a nő. A legtöbb dolgozó nő Indiában van, ahol több mint 47 millió asszony tíz valamely mesterséget, míg az európai államok közül Németországban van a legtöbb dolgozó nő — több mint 20 millió dolgozó férfira itt több, mint 11 milli ódolgozó nő jut. A női munka a világ minden országa közül a legcsekélyebb Palesztinában, ahol 250 ezer dolgozó férfira 30 ezer dolgozó nő jut.

Ami a munkanélküliséget illeti, úgy Genf ez alkalommal ezt a kérdést arról az oldaláról fogta meg, hogy milyen mértékben esett vagy növekedett — nem a munkanélküliek száma, hanem azoknak a száma, akik munkában állnak. Ezek szerint, mindig a prosperitás utolsó évét, 1929-et véve alapul, Magyarország elérte ennek az évnak a nivóját: ma éppen annyian állnak munkában, mint 1929-ben. Ezzel a számmal csak Anglia, Dánia, Észtország, Finnország, Lettország, Norvégia és Jugoszlávia vetekedhetnek, míg minden más országban a munkában állók száma lényegesen az 1929-iki nivó alatt marad.

A legnagyobb érdekességre tarthat igényt Genfnek az a vizsgálata, hogy hogyan alakult az egyes ember megélhetése és hogy miképp alakult, éppen ezzel kapcsolatban, a detailárak nivója a világon. Ezek szerint Észtország a világ legolcsóbb országa. Ezután jön Jugoszlávia, míg Magyarország a harmadik helyről az utolsó két év folyamán visszaesett. Még mindig, nemzetközi viszonylatban „olcsó” ország azonban Magyarország — 1929-el összehasonlítva az élet 13 százalékkal olcsóbbodott. Egyáltalán azoknak az országoknak a száma, ahol a detailárak drágultak, igen kicsi, ezek mindössze a következők: Spanyolország, Kína, Görögország, Dánia és Japán. A részleteket véve pedig, arra a megállapításra jut a nemzetközi munkahivatal, hogy a legjobban az élelmiszerárak estek. A fűtés 2 százalékkal lett olcsóbb, az öltözködés 11 százalékkal. A jelentés megjegyzi, hogy ezzel nem áll arányban az a tény, hogy csupán a házbérek tartották meg pontosan az 1929. év nivóját. Az élelmiszerárak az egész világon átlag 25 százalékkal csökkentek, egyedül Brazília, ahol 84 százalékkal estek az élelmiszerárak. A fűtés költségei majd mindenütt emelkedtek, a házbérek átlag tíz százalékkal estek. A legnagyobb drágulás minden téren Chilében tapasztalható.

Szorosan a detailárak kérdéséhez tartozik persze a bérek nivója. Itt az utóbbi években alig volt változás. Legszimptomatikusabbnak Genf a napszamosok munkabérét tekinti. A napszamos átlagos napi bére Svájcban a legnagyobb: 1.2 frank naponta. Ezután következnek Hollandia, Franciaország és Anglia.

A munka kérdésével kapcsolatban Genf kitér a „munkakonfliktusokra”, vagyis a sztrájkokra is. Itt arra az érdekes megállapításra jutnak a szakértők, hogy az utolsó évben több, mint 55 millió munkanap vesztett el a világon sztrájkok révén. Ez tízmillió munkanappal több, mint az előző év folyamán. A legtöbb munkanap — majd 15 millió — Franciaországban vesztett el, majd 14 millió Angliában, 11 millió Spanyolországban.

UTIRÁNY.

- Engedjen ki kellese az utlevélrendszer.
- Hogyan?
- Ugy, hogy ne kerüljön sok pénzbe és sok időbe.
- Nincs rá szükség.
- Miért?
- Mert ahová én megyek, nem kell utlevél.
- Hát hová megy?
- Tökre.

Az új ipartörvény értelmében

A gépésziparos csak két vizsga és 1100 lei ellenében kap mesterkönyvet

A szakmai képesítésről szóló törvény két évvel ezelőtt lépett érvénybe s ez a törvény nem egy ízben állítja megoldhatatlan feladatok elé az ország iparos társadalmát s ezzel egyidejűleg a munkakamarákat is. Az új törvény megszövegezői ugyanis figyelmen kívül hagyták az 1884-es ipartörvényt, másrészt azt sem vették figyelembe, hogy a fűtők, gépészek és lokomobilvezetők az ipar és kereskedelemügyi minisztérium hatáskörébe tartoznak és így a szakmájuk gyakorlását teljesen különálló törvény szabályozza.

A gépésziparos az előző törvény alapján három mérnökből álló bizottság előtt vizsgázott és ennek a vizsgának a sikeres letétele után kézhez kapta a jogosítványát. Ha ezt a jogosítványt, — most, minthogy az új törvény előírja —, mesterkönyvre

kell becsereínie, úgy előbb fűtővizsgát kell tennie (vizsgadíj 300 lei), aztán jelentkeznie kell a gépkezelői vizsgára (ismét 300 lei) és csak a két vizsga után kaphat vezérgépművek kezelésére jogosító mesterkönyvet, amelynek kiállításáért 500 leit kell fizetnie. A jogosítvány tehát végösszegben 1100 leibe kerül az érdekelt iparosnak. A törvény még azokat is vizsga elé utalja, akiknek már legalábbis negyvenéves gyakorlatuk van ebben a szakmában. Miután az új törvény visszas helyzetet teremt, az Oradea-nagyvárad munkakamara vezetősége emlékiratba foglalta a visszasságokat s e memorandumot a munkaügyi minisztériumba küldötte. Az érdekelt iparosok nagy várakozással tekintenek a munkakamara kezdeményezésének eredménye elé.

Mi az eljárás az adók ugynevezett közigazgatási leírásánál?

Rendes körülmények között a tévesen kivetett adók ellen szabályszerű jogorvoslattal élhetnek a felek. Az idén azonban tudvalevőleg elmaradt az adókivetés és ehelyett adóátvitel útján állapították meg mindenkinek az adóját 20 százalékos emeléssel. Megtörténhetik mégis, hogy az adóösszegek kiszámítása körül tévedések merülhetnek fel, amelyeknek kiigazítása a félnek életbevágó érdeke lehet. Egyébként is az adózási év folyamán felmerülhetnek olyan körülmények, amelyek alapján a fél adóleszállítást vagy adóleirást-jogosult kérni. Nagyon fontos tehát, hogy mindenki ismerje ennek az ugynevezett közigazgatási eljárásnak szabályait, amely arra irányul, hogy a kivetett adók egy részét, vagy teljes összegét leírják a fél terhére.

Bucurestiben teljesen átszervezték az ottani kincstári közigazgatást és ezzel kapcsolatban az ottani pénzügyi inspektor új utasításokat adott ki a közigazgatási eljárás ügyében. Ezeknek a szabályoknak csak egyrésze érvényes a vidéken. Különösen részletesen írja elő az új szabályzat a közigazgatási eljárásnak azt az esetét, amely az adótörvény 92. szakaszának 1. c., d. pontjaira van alapítva, tehát arra az esetre, amikor az adózó időközben megszűnteti az üzletét és ennek alapján kéri közigazgatási uton az adózástól való felmentését.

A törvény szerint ilyenkor az adózónak ezt a tényt be kell jelenteni a pénzügyigazgatóságnál és az adózástól való felmentése a következő hónap első napjától kezdődik. A bejelentés alapján, a pénzügyi ellenőr köteles a helyszíntre kiutazni, megállapítani a tényállást és erről jegyzőkönyvet felvenni. Köteles az ellenőr az adózó helyzetéről részletes jelentést tenni a pénzügyigazgatóságnak, nehogy a pénzügyi közeg tévedése visszaélésekre adhasson alkalmat.

Az ugynevezett szezon ügyletekre vonatkozóan nem lehet az előbb említett módon adóleirást kérni. Ilyenkor az adót úgy vetik ki, hogy az üzlet működésének egész idejére megállapítják az évi tiszta nyereséget és ezt arányba állítják a szezonban folytatott működéssel. Az ilyen szezonügyleteknél csak akkor lehet végleges adóleirást engedélyezni közigazgatási alapon, ha a cég a szezon ideje alatt teljesen beállított működését s a leírás az adónak csak arra a részére történhetik, amely a szezon megkezdéséig, a szünetelés idejére esik.

Nem lehet semmiesetre sem közigazgatási uton leírni a kereskedő vagy az iparos adóját,

ha nem törölte a cégét, kivéve hogyha más helyre költözik át, más adózási viszonyok közé kerül. Ezt a tényt is azonban elsősorban a kereskedelmi cégjegyzékben kell keresztülvezetni és a Kamara bizonyítványával kell igazolni, amelyet az eredeti okirathoz csatolnak.

Az előzetes adókivetésről szóló jegyzőkönyv elkészítése és a bizonyító okiratok benyújtása után az ellenőr köteles helyt adni, vagy visszautasítani az adóleszállítás iránti kérelmet, határozatát jogi és ténybeli indokokkal támogatni.

A határozatot két példányban kell elkészíteni. Az egyik példányt az adózónak kézbesítik ki, a másikat pedig az adózási okiratokhoz csatolják. Ezeket az okiratokat összefűzik, parafálják, lapszámozással látják el és az ellenőrfőnökhöz terjeszti be az ellenőr.

A főellenőr az akták szabályszerű kezelése után intézkedik az érdembeli ellenőrzés iránt.

Ha azt állapítja meg, hogy az adóleszállítás tévesen történt, vagy nem tartották be a törvényes szabályokat és ezzel kárt okoztak az államnak, ez esetben a kincstár fellebbezéssel él, amelyet be kell vezetni a fellebbezések iktató könyvébe. Ha a főellenőr megfellebbezte az adóleirást, köteles új kivetési jegyzőkönyvet készíteni, amely megállapítja a valóságos helyzetet és amelynek alapján a fellebbezés indokait el lehet készíteni.

Ezekből a szabályokból következtetni lehet arra, hogy mi az eljárás, ha tévesen vitték át valakinek az adóját az idej esztendőre, tehát, ha számítási hiba vagy hasonló elnézés történt. Ilyen esetben is természetesen beadványt kell benyújtani az illetékes ellenőrhöz, aki a fellebbezés indoklása alapján újból átvizsgálja az áthozatalt, erről jelentést tesz a hivatalos közegeknek, szükség esetén itt is helyszíni szemlét tarthatnak és ha megállapítják, hogy a közigazgatási kijavítási kérvény indokolt, ennek alapján határozatot hoznak és intézkednek a tévedés kiigazítása iránt.

BIZTOSITEK.

Iceg és Biceg valami üzleti ügyben nagy vitába keverednek és Iceg a felesége életére megesküszik, hogy úgy van ahogy ő mondja.

— Mégse hiszem — mondja Biceg.

— Nem?

— Nem.

— És ha a becsületeszavamat is adom?

— Akkor sem hiszem.

— Pedig jegyezd meg magadnak, ha én valamire megesküszöm, az nem igaz, de ha a becsületeszavamat adom, arra esküszöm, hogy igaz.

Modern princess-, cipő-, has- és gyógyfüzők, melltartók a legjobb szabásban, olcsón készítenek:

PILCZ IRMA

fűzőspecialistánál
Arad, Str. Eminescu 14.

Hogyan kell alkalmazni a forgalmi adót?

A forgalmi adó fizetésével kapcsolatban a következő újabb rendelkezéseket adta ki a pénzügyminisztérium: Az ugynevezett vigogne szövetek és vigogne kötött áruk forgalmi adóját fix illeték formájában a textilhulladék után kell fizetni, amiből a vigogne-fonal, illetőleg a vigogne-szövet készül. Ez az illeték a textilhulladék kilogramja után 4 és 0.70 lei. Ezenfelül a textilhulladék forgalmi adóját is fizetni kell. Eddig a vigogne-fonal után fizették a fix illetéket. Ez a rendszer most megszűnik. A forgalmi adóbizottság úgy határozott, hogy az 1938. április 1-ig raktáron levő pamutszövetek és pamutkészletek után a közbeeső termékek forgalmi adójának csak negyvenöt százalékát kell fizetni.

KIVÉTELES HELYZET.

- Mamá, iskolát játékmunka a kertben a gyermekekkel.
- Nem rossz játék, de legalább jól viselkedjél!
- Nem fontos.
- Hogy-hogy nem fontos?
- Mert én vagyok a tanítóbácsa.

Ötszázalékos kedvezmény az adók befizetésénél.

A pénzügyminisztérium rendelete szerint azok az adózók, akik az esedékes negyedév első negyvenöt napjában az esedékes adóösszegeket kifizetik, ötszázalékos kedvezményben részesülnek. Azok, akik az év első negyedében kifizetik az egész évre eső adót, hétszázalékos kedvezményt kapnak. Ez a kedvezmény vonatkozik a kétszázalékos új nemzetvédelmi adóra is, amely április 1-én lépett életbe.

EGYENI SZAKITAS.

- Régen nem láttalak azzal a csinos nővel, akivel mindig együtt voltatok. Szakítottatok?
- Igen.
- Miért?
- Férjhezmenet.
- Csakugyan? Kihez?
- Hozzám.

A belügyminisztérium építkezési alapja.

A Monitorul Oficial 1938 évi 100. száma rendeletétörvényt közöl a belügyminisztérium kezelésében létesített külön alapról, mely a minisztérium és alantás hivatalai számára szükséges hivatali helyiségek építésére és megszerzésére használható fel. Ezen alap bevételeit a rendőrségi hivatalokhoz intézendő beadványokra járó különféle taxák és bélyegek fokjára képezni, melyek a készülőben levő végrehajtási utasításban lesznek megállapítva.

JÓ REFERENCIA.

- Tudnia kell, hogy engem csak a dolgok maguk érdekel.
- Stimmt, akkor társulok önnek.
- Miért éppen ezért?
- Mert jó lehet önnek egy táliból cserecsenyét enni.

A lisztértékesítési rendszer módosítása.

Bucureştii szakmai körök értesülése szerint a kormány az idei őrlési évad befejeztével gyökeresen megváltoztatja a jelenlegi őrlési rendszert. Arról van szó, hogy a malmok visszanyernék szabad őrlési jogukat és a különböző illetékeket bélyegek alakjában a repülőbélyegekhez hasonlóan kell majd leróni. Egyelőre az a helyzet, hogy a közép és kismalmok az új rendszer mellett vannak, a nagymalmok pedig a régi rendszer fentartását kívánják.

Kárpitosmunkák
olcsón és szépen készülnek
PAPP SÁNDOR
kárpitos üzemből ARAD, Str. Consistorului
11. sz. — Telefon: 2658.

Felülvizsgálják az adómentességet és mérséklést élvező vállalatok helyzetét

Új eljárás az adókievetéseknel

Az egyenes adózásról szóló törvény 36. szakasza értelmében — mint ismeretes — teljes adómentességben részesülnek azok az ipari- és bányavállalatok, amelyeknek rentabilitása a nyolc százalékon alul marad, abban az esetben pedig, ha a rentabilitás nyolc és tíz százalék között mozog, az egyenes adók tekintetében ötvenszázalékos mérséklés eszközölendő. Ez a mentesség, illetve kedvezmény a vállalat fennállásának első öt esztendejében alkalmazható. Fővárosi jelentések szerint a pénzügyminiszter most elhatározta, hogy az összes ilyen minősítés alá eső vállalatok helyzetét a legszigorúbban felülvizsgálja és

csak abban az esetben engedélyezi az 1938—39. évre szóló mentesség vagy kedvezmény megadását, ha kétséget kizáró módon megállapítást nyer, hogy az illető vállalat valóban, változatlanul megfelel a törvényben előírt követelményeknek.

Amennyiben megállapítást nyer, hogy a megkívánt feltételek tényleg fennállnak, úgy — a nyolc és

tíz százalékos rentabilitás közötti helyzetben lévő vállalatoknál, — a felére mérsékelt adóösszeget alkalmazzák idén is, azonban az adóátírás a husz százalékos emeléssel történik meg ezekben az esetekben is.

Az adókievetés terén is új eljárást vezetett be a pénzügyminiszter. Mivel idén nagy általánosságban nincsenek új adókievetések, mert a tavalyi adókat átírják az új évre.

Adókievetés csupán új és eddig meg nem adóztatott vállalatoknál lesz.

Az új adókievetésekre vonatkozólag a pénzügyminisztérium gyakorlati eljárást honosított meg. Az adóvallomás beadása után az adóellenőr megjelenik a megadóztatandónál és jegyzőkönyvet vesz fel. Ezen jegyzőkönyv másolatát még aznap kézbesítik az illető cégnek. Ez

az eddigi eljárással szemben előny, mert eddig csak hónapok után lehetett megtudni az adójegyzőkönyv tartalmát.

Évenként ötször ellenőrzik az ingatlan jövedelmeknél bekövetkezett változásokat

Az egyenesadóról intézkedő törvény tizenharmadik szakasza értelmében mint ismeretes, abban az esetben ha valamely ingatlan jövedelme 25 százalékkal emelkedik vagy csökken, az adóösszeget megfelelően növelni, vagy mérsékelni lehet. A pénzügyminisztériumhoz érkezett jelentések szerint a vonatkozó törvényszakasz alkalmazása, illetve kihasználása körül visszaélések folynak, amennyiben a jövedelem csökkenése következtében alkalmazandó adó mérséklést igen sokan használják ki, viszont a bevételek emelkedése következtében csak ritkán emelkednek az adóbevételek. Ennek — a pénzügyminisztérium álláspontja szerint — az a magyarázata, hogy az ingatlantulajdonosok nem jelentik be a jövedelem-növekedést, viszont az erre vonat-

kozó pénzügyi ellenőrzés elégtelen, mert csak arra van utalva, hogy a háztulajdonosok a jövedelmeknél bekövetkezett változásokat egy hónapon belül kötelesek bejelenteni. Eppen ezért a pénzügyminisztérium most úgy intézkedett, hogy a jövőben állandó és szigorú ellenőrzéssel kell felülvizsgálni az ingatlanjövedelmeket és a megállapított kihágások esetén büntetést alkalmaznak. Évenként ötször történik ilyen ellenőrzés, a következőképpen: minden évben háromszor ellenőrzik az üres lakásokat és két ízben a bérek emelkedését. Minden évben április 26-tól május 26-ig történik meg az üres lakások és béremlések, július 26-tól augusztus 26-ig az üres lakások, majd október 26-tól november 26-ig ismét az üres lakások és béremlések ellenőrzése.

Vontatott üzletmenet a puhafa piacon, árszilárdulás és emelkedő irányzat a tűzifánál

Az idei építkezési idény a jelek szerint nem úgy sikerült, ahogyan azt remélték és ahogyan az az általános érdekeknek megfelel. A belföldi fenyőfapiac forgalma változatlanul vontatott és a hangulat barátságtalan. Történnek ugyan rak-tárkiegészítő vásárlások, komolyabb keresletről azonban alig lehet szó. A kistermelők árai lassan lemorzsolódtak, ami hatásos volt a nagytermelők áraira és az utóbbi időben már erősen megingott az általános árszilárdság. Kisebb ár-emelkedmények, kedvezőbb méretheosztás vagy a feltételeknek az enyhítése az utóbbi időben a nagyobb cégeknek is nyíltan vagy burkoltan elérhető volt és

előre vetette az árnyékát az árak lecsúsztatása szempontjából történő felülvizsgálata, ami a termelő vállalatok május hó 25-én, Bucureştiben megtartott értekezletén meg is történt.

Az árkot a sulyarunál, zárlecnél és rövidlecnél mérsékeltek. Az új árak május hó 25-től kezdődően érvényesek és szakmai körök értesülése szerint a nantól fogva történt eladásokra, valamint utban levő és még le nem szállított árura is vonatkoznak.

A kivitel Magyarország felé, mint a tengerentúrra mérsékelt.

A belföldi tűzifafogyasztás az időjárásnak megfelelően, minimális mennyiségre csökkent. A detailkereskedelem már megkezdte az őszi szükségleteknek a beszerzését. A mérsékelt nyári időndíj szabás ugyanis, a múlt évben életbeléptetett módosítás értelmében, július hó végéig érvényes és a detailtelepek igyekeznek a rendelkezésre álló két hónap alatt a téli szükségleteknek legalább egy részét biztosítani, mivel augusztus hónapban egyébként is beáll a szokásos nagymérvű vagónhiány.

A vételkedv megnövekedéséhez hozzájárult az, hogy most már teljesen bizonyossá válik:

a készletek meg sem közelítik a múlt évi mennyiségeket.

A nagyobb vállalatok a kínálatban tartózkodók az árak szilárdak, a CAPS a magánfogyasztás részére csak elenyészően csekély készletekkel rendelkezik, parasztra alig kerül piacra és a határhoz közel eső vállalatok a múlt évinél nagyobb mennyiségeket tartalékolnak — a jelenleg egyébként csekély — magyarországi kivitel részére. Mindezek a körülmények, valamint az a tény, hogy a vasut, a katonai- és polgári hatóságok, sőt magánosok is lázas igyekezettel iparkodnak a téli tűzifaszükségletüket beszerezni,

árszilárdulást és emelkedő irányzatot teremtetett a piacon.

Az árak szilárdak és az utóbbi napokban a következő árak alakultak ki aradi viszonylatban:

I. oszt. száraz bükkhasáb 6400 lei, ugyanaz II. oszt. 6000 lei. III. oszt. 5300 lei. I. oszt. friss bükkhasáb 6200 lei. II. oszt. 5800 lei. III. oszt. 5100 lei. I. oszt. száraz gvertvánhasáb 6800 lei. I. oszt. száraz cserhasáb 6700 lei. I. oszt. tölgyhasáb 6200 lei. I. oszt. friss bükkdorong 5400 lei. I. oszt. friss gyertyándorong 5600 lei.

MAGYARÁZAT

Érkezés után Cinege ufátgot olvas és szivarozik, felesége pedig tiemásodperecnként újabb és újabb kérdéseket ad fel neki.

— Izikém, a napokban egy céllob-versemny láttam.

— Hagyjál olvasni.

— Jó, hagylak, de azt mondd meg, hogy azok az emberek célzás közben miért kinyíjják be az egyik szemüket?

— Na hallod, ha mind a kettőt becsuknád, nem látnának semmit.

Az idegenforgalom szerepe az országok fizetési mérlegében

A Nemzetek Szövetsége havi statisztikai folyóiratának (Bulletin mensuel de Statistique 1938) egyik közelebbi számában kimutatást találunk arról a jelentőségről, melyet az egyes államok fizetési mérlegében az idegenforgalom képviselt. Ez a kimutatás csak a gazdasági szempontokat nézi és csak azt keresi, miképp emelkedett vagy csökkent a különböző országokban az idegenforgalom. A gazdasági tümenyek mögött azonban — mint mindig — úgy itt is lélektani és politikai tényezők rejtőzködnek. Ennél a kimutatásnál ezek a szempontok megsokszorozzák a számok érdekességét.

Megtudjuk mindenekelőtt, hogy az idegenek leginkább Franciaországot, Kanadát, Németországot, Olaszországot és Svájcot kedvelik. Kanadát a továbbiakban ki is hagyhatjuk, mert ennek a távoli országnak idegenforgalma a szomszédos nagy és gazdag Egyesült Államokból ered és főként a Nagy Tavak környékén bonyolódik le.

A kimutatás 4 évről közöl adatokat. 1929-ben érte el csúcspontját az idegenforgalmi láz és 1932-ben volt a mélyponton. 1935- és 1936-ban újabb emelkedés jelentkezik, az irány azonban megváltozott.

Az élen mindvégig Franciaország áll. Míg azonban 1929-ben 329 millió aranydollárt keresett az idegeneken, 3 év alatt ez az összeg 117 millióra csökkent. Ugyanez alatt az idő alatt Olaszországban 137 millióról 59 millióra csökkent az a pénz, amit idegenek hoztak az országba. Ez a két ország igen keveset költ el utazásokra: 1929-ben a franciák 58 milliót, az olaszok 16 milliót. A mérleg tehát nagy haszonnal zárult.

Igen érdekesek Németország adatai. 1929-ben a német köztársaság idejében az idegenek Németországban 42 millió dollárt, a németek külföldön 75 millió dollárt költöttek el, a mérleg tehát közel 30 millió hiányt mutat.

1935-ben, az új birodalom második évében a hiány helyét 46 millió dollár bevételi felesleg foglalja el. Ebben az évben 76 millió dollárt költöttek el az idegenek Németországban, míg németek külföldön csak 29 milliót. Az új társadalmi rend nagy idegenforgalmi attrakciónak bizonyult. A felesleg mértékénél azonban kétségtelenül nagy szerepet játszhattak a valutakorlátozások, melyek a németek külföldi utazásait szűk határok közé szorítják.

Magyarországon 1929-ben 4 millió dollárt hagytak az idegenek, ami 1935-ig 3.5 millió dollárra szült le. Ugyanezekben az években a magyarok 9.9, illetve 4.4 millió dollárt vittek külföldre. A mérleg tehát mindvégig erős hiánnyal zárul. A számok azonban tekintélyesek: hiszen ésszerűt 1935-ben közel 700 millió lei értékű valutát vittek be Magyarországra az idegenek.

Románia, sajnos, nem szerepel a kimutatásban, ezért nem egészíthetjük ki a képet ezek az adatokkal is.

Nem kell különösebb magyarázat ahhoz, hogy ezekből az adatokból következtetéseket vonjunk. Az idegenforgalom számai épen úgy hullámanak, mint az emberi érdeklődés, melyet érzelmek és érdekek mozgatnak.

BUNDÁK, SZÖRMEÁRUK

molykár elleni megóvását felelősség mellett. jutányos áron vállalja ANTALFFY SZÜCS a színház hátsó bejáratával szemben. Színes és fekete rókák feltűnő olcsó áron.

SVAJC ES OROSZORSZAG

A legutóbbi genfi ülésszak alatt egyik orosz delegátusnak feltűnt, hogy két svájci politikus nagy aggodalmak közt tárgyal.

— Mit tárgyaltok? — kérdezte meg tőlük végül.

— Azon tárgyalunk — mondták — hogy ki legyen a svájci kormányban a tengerészügyi miniszter.

— Tengerészügyi miniszter? Hiszen nektek nincs tengeretek.

— Na és? — nevetett a két svájci. — Ha nálunk lehet igazságügyi népbiztos...

A fizikai munkások adómentességi létminimuma

Ismeretes, hogy a fizikai munkások számára a pénzügyminiszter adómentes létminimumot léptetett életbe, amelynek kiszámítása körül olyan nagy zavarok keletkeztek, hogy a miniszter az áprilisi stat beadását kénytelen volt elhalasztani. A Monitorul Oficial május 31-iki számában végre megjelent az a pénzügyminiszteri rendelet, amely pontos utmutatással szolgál az adómentes összegek kiszámítására. A rendelet értelmében adómentes jövedelemnek tekintendő, illetve az adóköteles jövedelemből levonható kizárólag az olyan fizikai munkásoknál, akik nem irodában vannak alkalmazva és javadalmazásukat óra, napi, heti, vagy havi bér alakjában, vagy akkordban kapják, havonta 1000 lei, minden hónap 160 munkaórának, vagy 20 napnak számítandó, a bér pedig hetenként 250 leinek, naponként 50 leinek, vagy óránként 6.25 leinek. Levonhatók továbbá az adóköteles jövedelemből a fizikai munkásoknak azon jövedelmek, amelyeket havonta 20 napi, hetenként 5 napi, vagy naponként 8 órai munkaidő után kapnak.

A Satumare-szalmári pékiparosok sérelmei

Az aradi és timisoarei nagymalmok az elmúlt hét folyamán satumarei lerakataikat táviratilag értesítették, hogy a liszt tovább eladását szüntessék be, mert a központi buzaértékesítő hivatal által engedélyezett nagymennyiségű buzakivétel a belföldi célokra történő vásárlást megbénította. A távirati rendelkezés óta lisztet Satu-Maren nagy tételben alig lehet kapni. A helybeli és baia-marei malmok a kedvező helyzetet úgy használták ki, hogy a lisztet a maximális árnál egy lejjel drágábban adták, ami a pékeket — akik a maximális árakhoz vannak kötve és azoknak megsértése súlyos következményekkel jár — rendkívül súlyosan érintette. A második csapás akkor érte amikor az élesztőkartell az élesztő árát kilónként 54 lejről 96 leire emelte fel. A sütőiparosok szindikátusa elha-

tározta, hogy a tarthatatlan állapotok megváltoztatása érdekében a hatóságokhoz fordulnak, mely jelenlegi körülmények között anyagilag elvárhatatlan. Küldöttségileg felkeresték dr. Malai Octavia polgármestert, aki miután panaszaikat meghallgatta, felment velük Coman Simion ezredes-prefektushoz, a pékek álláspontját tette magáévá és az élesztő árának indokolatlan emelése ügyében a kereskedelmi és iparügyi miniszternél táviratilag interveniált. A prefektus kijelentette, hogy a hét folyamán Bucurestibe utazik, ahol ebben az ügyben további lépéseket tesz. Ami pedig a liszt árak emelését illeti, a prefektus a satumaremegyei malmosokat maga elé idézte és kijelentette, hogy azokat, akik a maximális árakat nem tartották be, súlyosan megbírságotlatja.

Remekbe faragott, mozgó alakokkal felszerelt órát készített egy bucovinai székely ezermester

Messze földön nevezetes az ódon prágai városháza mozgó alakokkal felszerelt órája. Látszólag, vagy hírből, leírások alapján mindenki ismeri az órásművészetnek ezt a remekét, amely régi látványossága a Moldva folyó partján épült cseh fővárosnak. Mindig nagy a forgalom az óratorony körül, a nevezetes óra előtt, amelynek rejtékéből a nap bizonyos szakában, óráütéseket követően elsétálnak a zapostolok és a zörgőcsontu kaszás halál, aztán ismét eltűnnek a következő óráütésig. Az emberi lelemény és ügyesség, amely a különös órát létrehozta, sohasem téveszt el hatását.

Nem kell lazban ilyen messzire mennünk, hogy mozgó alakokkal felszerelt órát megcsodáljunk. Szegeden például, az egyetem Domtéri épületén szintén van egy yérdekes óramű, azzal a különbséggel, hogy itt nem a tizenkét apostol, hanem — a pedellus csengetésére, — az egyetem rektora nevében a dékánok vonulnak elő az óra belsejéből, ha az óra delet üt, vagy éjfél jelez.

Kevesen tudják, hogy Bucovinában, a szinmagyar Vorniceni községben is él egy istenadta tehetséggel és művészlélekkel megáldott, egyszerű székely ember, aki kezdetleges eszközökkel a fentiekhez hasonló remekbe készült óraműveket alkot. Ha az utóbbi években nem koptatták volna el az „őstehetség” szót, úgy ezt alkalmaznánk Székely Albertre, a bucovinai magyar falvacska zseniális ezermesterére. Mert Székely Albert valóban „őstehetség”, a szó legnemesebb értelmében. Senki nem tanította, senki nem vezette, még külföldön sem fordult meg, hogy ellessze az órásművészet alkotásainak titkait. Egyszerűen: maga jött rá mindenre. Talán egy zsebóra ketvegő szerkezetét vizsgálta és csak annak nyomán öltött testet benne a gondolat, hogy csodálatos alkotásait létrehozza.

Székely Albertre a bucovinai magyar falu lelkes és fáradhatatlan plébánosa, a Transilvania-Erdélyszerte jól ismert Németh Kálmán dr. hívta fel a figyelmet, hogy az istenhátamögötti

bucovinai faluban egy nem mindennapi művész kallódik. Valami megmagyarázhatatlan varázsa van az óramű fából készült szobrainak, amelyek a legjobb középkori mesterek maradandó remekeire emlékeztetnek.

A közelmúltban Székely Albert Cluj-Kolozsváron kiállította azt a hatalmas faórát, amelyet a budapesti eucharisztikus kongresszus kiállítása keretében is bemutatott. Ez az óra feiül mulja Székely Albert összes eddigi alkotásait.

Külön érdekessége a fából készült órának, hogy egyetlen szög sincs benne. Minden alkal-része fából készült. Még a felhúzó láncok is, a melyeket a kerékpárok láncához hasonlóan fából faragott ki a páratlan kézügyességű művész. A óra nemcsak az időt, hanem a holdjárást, sőt a napok és hónapok múlását is mutatja. Számlapja a fél földgömböt ábrázolja. Ami az óra mutatóit illeti, itt nyilvánult csak meg a székely ezermester ötletessége és gondolatvilága. Az óra nagymutatója ugyanis egy rejtett szárú erősített repülőgép, kismutatója pedig Kolumbusz hajója. Az eszmetársítást nem nehéz követni. A nagymutatót, amely természetesen leg gyorsabban halad, kitűnően jelképezi a korszerű repülőgép, a lassu járásu, cammogó kismutatót ugyanilyen ötletességgel jelképezi Kolumbusz lassujárásu hajója.

Természetesen ezt az órát is mozgó alak: egy remekbefaragott angyal disziti. Óráütéskor az angyal áldólag felemeli kezében tartott, szintén fából faragott szentséget, miközben — mintegy zenei aláfestésként, — a faóra egyetlen fémrésze, egy ezüstös hangu oltári csengő jön működésbe.

Boldog lehet az a falu, amely ilyen ezermestert vallhat magáénak, aki a mai nehéz viszonyok között hallatlan türelemmel és kitartással olyan alkotásokat mutat be, amely pártját ritkítja. Valószínű, hogy Budapesten, az eucharisztikus kongresszus kiállításán felfigyeltek Székely Albert művészetére, így minden remény megvan, hogy a nagy nyomorban élő művész munkája kellő támogatásra is talál.

Milyen lesz az ország új közigazgatási beosztása?

A közigazgatási reformtervezet, amely tudvaleg eredetileg hét kerületre osztotta volna fel az országot, a kérdés ismerőseinek hozzászólásai után lényeges változáson ment keresztül. A reform-előkészítő bizottság ugyanis úgy módosította a tervezetet, hogy figyelembe véve a megyék földrajzi helyzetét és a gazdasági érintkezés szempontjait, az országot tíz tartományra osztja fel. Elnevezését mindegyik tartomány a területén keresztül folyó víztől kapta. Az elnevezések így a következők:

1. Crişuri, központja Cluj.
2. Mureş, központja Timişoara.
3. Olt, központja Alba Iulia.
4. Jiul, központja Cralova.
5. Dâmboviţa, központja Bucureşti.
6. Dunărea, központja Constanţa.
7. Prut, központja Galaţi.
8. Siret, központja Iaşi.
9. Nistru, központja Chişinău.
10. Suceava, központja Cernăuţi.

Az új beosztásban a transilvaniai és banati megyék három tartományban helyezkednének el Cluj központtal alakulna meg a Crişuri tartomány, amely a következő megyéket öleli fel:

1. Cluj, 2. Bihor, 3. Sătmăre, 4. Maramureş, 5. Someş, 6. Năsăud.

Tartományi központi rangra emelkedik az új beosztásban I. Ferdinand király koronázó városa, Alba Iulia, amelynek központi fekvésénél fogva mindig megkülönböztetett szerepe volt Transilvania történetében. Alba Iulia ezzel kétségtelenül új fejlődési lehetőségek útjára kerül. Körzetéhez a következő megyék tartoznak:

1. Alba, 2. Turda, 3. Mureş, 4. Cluc, 5. Odorheiu, 6. Târnava Mare, Târnava Mică, 8. Sibiu, 9. Făgăraş.

Mureş tartomány timişoara központtal a következő megyéket csoportosítja:

1. Timiş-Torontal, 2. Arad, 3. Hunedoara, 4. Caraş, 5. Severin.

HASONLAT

Egyik reggel Döcög gyűjtött ébrázattal és alaposan elkészve állt be az üzletbe.

- Mi történt? — kérdezték tőle a cégársak — mért jössz ilyen későn és mért vagy olyan sápadt?
- Estélyen voltam a Pöcög-nél — válaszolta Döcög — és csak hajnalban értünk haza.
- Na és hogyan éreztétek magatokat?
- Mit mondtak, mint a szardíniák.
- Olyan sokan voltak?
- Frászt, olyan hagymaszag volt.

Összeírják az aranykereskedelemmel foglalkozó cégek és vállalatok birtokában lévő aranyat

A „Banca Naţională” kimutatást kért az aranykereskedelemmel és aranyfeldolgozással foglalkozó cégektől és vállalatoktól arra nézve: mennyi arany van birtokukban. A rendelkezésnek egyszerű statisztikai célja van. Illetékes heien szigorubb ellenőrzés alá veszik ezután az arany felhasználását.

A cégtáblák, feliratok és hirdetések csak román nyelvűek lehetnek

Az aradi kereskedelmi és iparkamara felhívja az összes kereskedők és iparosok figyelmét a timişoara I. gyalogos hadosztály parancsnokságának február 25-ikén kelt rendelete V. szakaszának h. és i. pontjaiban foglalt előírásokra, melyek a következőket tartalmazzák:

- a.) minden kereskedelmi, ipari, vagy hivatalos cégtáblát, valamint minden más felírat, még ha azok az üzlet belsejében is vannak, és a közönség részére látható helyen, a román állam hivatalos nyelvén kell írni;
- b.) tilos a városok, községek, megyék és az ország elnevezését bármilyen hirdetésben, plakáton, reklámon stb. másként írni, mint a román állam hivatalos nyelvén.

Tekintettel arra, hogy a rendőrség közgei szigoruan ellenőrzik a fenti rendelkezések betartását, — még az üzleti nyomtatványoknál is — a kamara arra kéri az összes kereskedőket és iparosokat, hogy alkalmazzák ezeket az előírásokat, nehogy kitégyék magukat a rendelet ellen vétőkkel szemben alkalmazható szigorú büntetéseknek.

Kesztyű
füző
sérvkötő

STEINHÜBEL

Arad, Str. Alexandri 1.

Folynak a jelentkezések a satumarei mintavására

Július 10 és augusztus 7 között három ország kereskedelmi és gazdasági vezetői adnak Satumaren-Szatmáron egymásnak találkozót

A Satu-Marei Kereskedelmi és Iparkamara július 10 és augusztus 7-ike között nagyszabású mintavásárt rendez Satu-Maren.

Jóllehet a kiállítás megnyitásának napja még messze van, a jelentkezések már megindultak. Satu-Mare-Szatmár valamennyi számottevő cégén kívül Transilvania-Erdély és Bucovina komoly gyáripára is felvonul ezen a kiállításon, hogy gyártmányait bemutassa.

A mintavásár rendezősége nagy propagandát fejt ki a szomszédos országok sajtójában és minden határállomáson óles plakátok hívják fel a külföldiek figyelmét arra a nagyszabású kiállításra, amely július 10-én nyílik meg. Az előkészületekből ítélve ebben az évben három ország: rajtuk kívül Magyarország és Csehszlovákia kereskedelmi és gazdasági vezetői fognak Satumaren egymásnak találkozót adni.

Nyomott hangulat és általános eseménytelenség uralja a textil-piacot

Az ország textilkereskedelme és ipara az utóbbi időben — a jelek szerint — eseménytelen, szemmel láthatólag kereslet hiányának hatása alatt áll. A husvét után következő hónap általában gyengébb forgalmat jelent, de az általános sztagnálás meghaladja a szokásos eseménytelenség méretét. A helyzet ugyanis az, hogy az ipar és kézműipar piac depressziója még az elmúlt év utolsó negyedében kezdődött s enyhülés helyett az új esztendő még további kedvetlenséget, még komolyabb gondot okozó üzletlenséget hozott. Megbízható adatok szerint a gyapjú-, gyapot- és selyemipar termelése, az előző év hasonló időszakának eredményeivel összehasonlítva, 1938. első hónapjában 20—25 százalékkal csökkent. Ugyanekkor e cikkekben a raktárkészletek több, mint 30 százalékkal növe-

kedtek. Ugyanezen időszakban a textilbehozatal 35 százalékkal esett vissza. A hitelek folyósítása normálisan történik, az inkasszó kissé vontatott.

Többféle okkal magyarázzák a textil-szakmán uralkodó depresszió ilyen nagymértékű kihangsúlyozódását. Szakmai körök részben a gyenge tengeri természettel hozzák összefüggésbe a forgalomcsökkenést, mert a gazdalkozás nagy többsége kénytelen volt mérsékelni vásárlásait. Ez természetesen csak részleges megállapítás, mert számos egyéb ok, így például a kedvezőtlen időjárás is súlyosan befolyásolta és befolyásolja még mindig a textilszakma üzletmenetének alakulását, ami az árak alakulásánál is kifejezesebbé jut.

A fogyasztási adó alá eső áruk szállítása

A pénzügyminiszter különböző körrendeleteket adott ki az ugynevezett szabadforgalmi jegyek (bilet de liberă circulaţie) ellenőrzésére. Ezeknek kísérniök kell mindazon szállítmányokat, amelyek fogyasztási taxa alá eső árukra vonatkoznak. Az ellenőrzés kiterjed a fogyasztási taxák kifizetésének vevényeire is, továbbá a raktártulajdonos által kibocsájtott számlákra. A pénzügyminiszter azt tapasztalta, hogy ezek az ellenőrzések, dacára a sok utasításnak még mindig igen késedelmesen és nem szabályszerűen történnek. Ennélfogva most egyéges utasítást bocsátott ki az illetékes szervekhez az ellenőrzés teljesítésére vonatkozóan.

A rendelkezés szerint a gyárakból a lerakatokba (depozite), tehát az elárusítóhelyekre szállított árukra vonatkozó szabadforgalmi jegyeket, amelyek a szállítmánnyal együtt érkeznek meg, a raktár tulajdonosa 48 óra alatt köteles bemutatni az illetékes adókirovési pénzügyigazgatóság, illetve a helyi adóhivatalhoz. Cukorra vagy glukozéra vonatkozó szabadforgalmi jegyeket, tekintet nélkül arra, hogy a címzett a lerakat tulajdonosa-e vagy sem, azonnal be kell mutatni a pénzügyigazgatóságnál és abban az esetben, ha a címzett más községben van, mint ahol annak a pénzügyigazgatóságnak a székhelye, amely a törvény 26. §-a értelmében az ellenőrzésre jogosult, akkor az adóhivatalnál.

Az adókirovő pénzügyigazgatóság, vagy az adóhivatal egy bizonyítványt ragaszt a szabadforgalmi jegyekhez vagy külön bizonyítványt bocsájt ki, az utóbbiban azonban fel kell tüntetni a szabadforgalmi jegy összes adatait. Ezt a bizonyítványt a címzett megőrizni tartozik, mert ezzel igazolja a lerakatba, raktárba beérkezett áruk fogyasztási taxájának kifizetését.

A közvetlenül a pénzügyigazgatóságoktól bemenutott szabadforgalmi jegyeket, valamint az adóhivatalok által jelentés kíséretében felküldött szabadjegyeket a pénzügyigazgatóság kimutatás kíséretében ahhoz a pénzügyigazgatósághoz küldi meg ellenőrzés céljából, ahol a gyár telepe van.

Ez az utóbbi pénzügyigazgatóság, tehát amelynek területében a gyár fekszik, kiküldöttet biz meg az ellenőrzés foganatosításával és az ellenőrzést feljegyzi az átvett forgalmi jegy szélén, miután a forgalmijegyet összehasonli-

totta a gyár ellenőrző könyveivel, illetve kottorjaival.

Hasonlóképpen történik a fogyasztási adó alá eső áruk szállítási igazolványainak ellenőrzése is, amelyet az ellenőrzőszervek bocsájtottak ki. Minden eltérést haladéktalanul jelezni kell a pénzügyigazgatóságnak, amely erről a pénzügyminisztériumnak tesz jelentést.

Ha az adóhivatalok és pénzügyigazgatóságok nem alkalmazkodnak ezekhez a szabályokhoz és szabadforgalmi jegyeket vagy szállítási igazolványokat szabálytalan módon terjesztenek fel, az a pénzügyigazgatóság, amelynek területében a gyár fekszik, errenézve felvilágosítást kérni tartozik és a pénzügyminiszternek is jelentést tesz.

A nagykereskedelmi raktárak, lerakatok (depozite cu ridicată) kötelesek az általuk eladott árukról az adókirovő pénzügyigazgatóság által láttamozott carnetes számlát kiadni. Ennek következtében azok a lerakattulajdonosok, akik fogyasztási adó alá eső áruk kereskedelmi forgalomba helyezésével foglalkoznak, kötelesek a carnetes számlakönyvet láttamozás céljából bemutatni az illetékes adókirovő pénzügyigazgatóságnál. A pénzügyigazgatóság nyilvántartást vezet mindezekről a láttamozott carnetekről s a nyilvántartásban feltüntetni minden carnet lap-számát is.

Ha carnetes számlakönyv megtelik, a lerakat tulajdonosa köteles a szelvényeket (carnetok) bemutatni a pénzügyigazgatósághoz ellenőrzés céljából és ezek alapján láttamoztathatja az új számlakönyvet.

Kipellengérezik azokat az állami szállítókat, akik rosszul szállítottak.

A hivatalos lap közli azon állami szállítók névsorát, akik az elmúlt időben rosszminőségű szállításokkal megkárosították a közintézményeket és ezért a jövőre kizárták őket az állami és közszállítmányokból.

ELVONT FOGALOM

A tanító az elvont fogalmakról tartott előadást az iskolában.

— Elvont fogalom az — mondta — ami nem kézzelfogható. Nos, Púpák, mi az az elvont fogalom?

— Például — felelte prompt a kisfiú — egy izzó vasdarab.

Elékmiratot terjesztenek a polgármester elé a satumarei kőműves mesterek

Építőipari szempontból nagyjelentőségű megbeszélést tartottak a satumarei képzett kőműves mesterek a Munkakamara helyiségében. Az ülést Kirilla Mihály korelnök vezette le.

A szinte teljes számban megjelent képzett mesterek egyhangúlag határozták el, hogy egységesen belépnek a Kisiparosok Országos Szövetségének helyi fiókjába. Ebben az ismert ipari szövetségben a képzett kőműves mesterek csoportja, mint szakosztály fog működni.

Több felszólalás hangzott el a városi mérnöki hivatalban készülő építési szabályrendelettel kapcsolatban. Mint ismeretes a város csoportokba osztja az építési vállalkozókat és minden csoport munkavállalási hatáskörét meghatározza. A képzett kőműves mesterek sajnálkozva vették tudomásul, hogy a készülő beosztás elömlővel közben a város az ő véleményüket nem kérte ki, hanem a bizottságba csak a vállalkozók részéről Tatorján István építész mérnököt delegálta.

Elhatározták, hogy sérelmeiket memorandum formájában terjesztik a városi előjáróság elé. Kérni fogják a várost, hogy legyen tekintettel azokra, akiknek érdeme ennek a városnak felépítése. Végül az ügyek vezetésével Burdea Mihályt és Nyisztor Józsefet bízták meg.

Convocare

Federaţiunea Sindicatelor Industrişilor din Arad ţine la 20 Iunie 1938, orele 21 seara

adunare generală ordinară

În sala Căminului Industrişilor din Arad, la care se convocă Sindicatul profesional membru de a lua parte prin reprezentanţi lor. Intrucât sindicatele nu vor fi reprezentate în număr cerut de statute, adunarea generală se va ţine la 27 Iunie 1938, la aciaş oră, în acelaş local şi cu ordinea de zi identică, când se vor lua hotărâri valide fără considerarea la numărul celor prezenţi.

Arad, la 9 Iunie 1938.

Preşedinţia.

ORDINEA DE ZI:

1. Raportul preşedinţiei.
2. Hotărâre asupra aprobării Bilanţului şi Contului de gestiune a Grupei Industrişilor pt. Ajutor de înmormântare din Arad.
3. Acordarea descărcării pentru anul 1937.
4. Aprobarea bugetului pentru anul în curs.
6. Constituirea programului pe anul 1938.
7. Propuneri.

Meghívó

Az Aradi Ipari Szindikátusok Federációja 1938. június 20-án este 9 órakor

rendes évi közgyűlést

tart az aradi Iparos Otthon olvasótermében, a melyre a tagszindikátusokat tisztelettel meghívja, hogy képviselőik útján azon részt vegyenek. Amennyiben a tagszindikátusok nem lesznek képviseltetve az alapszabályok által előírt határozatképes számban, a közgyűlés 1938. június 27-én tartatik meg ugyanazon órában és helyen, azonos napirenddel, amikor a megjelenetek számára való tekintet nélkül fogja határozatait meghozni.

Arad, 1938. június 9.

Elnökség.

NAPIREND:

1. Elnöki jelentés.
2. Határozathozatal az Aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportjai mérlegének és zárszámadásainak jóváhagyása ügyében.
3. A felmentvény megadása iránti határozathozatal.
4. A folyó évi költségvetés jóváhagyása.
5. Folyó évi program.
6. Indítványok.

ELOSZLATOTT AKADALY.

- Hisz maga a szerelemben az első látásra?
- Nem, Micike.
- Nem baj: holnap újra látjuk egymást.

Országosan közös irányítás alá helyezik a piacok, vásárok és vásárcsarnokok ügyvitelét

A Banca Nationala ügyvezető tanácsnoki bizottsága a múlt héten körlevélben kérte fel az ország szakmai kamaráit hogy közöljék véleményüket: mi okozza az utóbbi időben a belső piacokon észlelhető áremelkedést, azokat a körülményeket, amelyek a drágulás folyamatánál közrejátsszanak. Általában a kormány komolyan foglalkozik az áremelkedések problémájával és azzal a kérdéssel: miképpen lehet legmegfelelőbbben és

Fürdődresszek	Selyemingek	Retikülök
Selyemharisnyák	Zoknik	Keztyűk
leg-olcsóbban STRASSER harisnya-áruházban Prímárlával szemben.		

minden vonatkozásban kielégítően szabályozni az árak alakulását. A kérdés-komplexummal több bizottság foglalkozik, az egyik ilyen bizottság javaslatot terjesztett a nemzetgazdasági miniszter elé a piacok újjászervezését illetően. A javaslat szerint azokat a közvetítőket, akiknek munkája felesleges és kikapcsolható. Kedvezményes szállítási díjszabást kívánnak biztosítani a termelőhelyről az adópiacra szállított áruk számára, a javaslat legfontosabb része azonban az, amely a vásárcsarnokok, oborok és vásárok, valamint piacok ügyét kívánja egyesíteni és közös vezetés alá helyezi. Külön vegyes-rezsimet létesítenének, amelynek hatáskörébe tartoznék az állam, megye és község által kirott adók és illetékek ügyének intézése is. Mindezeket az illetékeket egységesítik és együttesen vételeznék be, az eladásra kerülő árunak az eladási helyre történt érkezésekor.

Megkönnyítik és támogatják a külföldi tőke romániai elhelyezkedését

Az Argus című közgazdasági napilap legutóbbi számában részletesen foglalkozik a nemzetügyi minisztériumnak a kivitel fellendítését célzó terveivel, különös tekintettel az esedékes gabonaelexport-kampányra. A lap értesülése szerint illetékes helyen elhatározták, hogy a közintézmények szükségleteit fedezendő, felvásárolják az új termés részét, hogy ezzel megakadályozzák az új áru megjelenésével várható áresést, vagy legalábbis mérsékeljék ezt. Hangsúlyozott kívánság, hogy

a német, olasz és francia piacra irányuló kivitel ne csak növekedjék, de a kiszállított áruknak legalább egy részét szabad devizákkal fedezzék

ezek az országok. Általában a célkitűzés — Mitita Constantinescu nemzetgazdasági miniszter és bankkormányzó régi elképzelésének megfelelően, — hogy

a gabona és állatkivitel első sorban olyan országok felé tereljűk, amelyeket devizával fizetnek.

hogy ily módon lehetőleg több devizát biztosít-

sunk. Ezzel kapcsolatosan említi a lap, hogy a terv keresztülvitelének nélkülözhetetlen kelléke a jelenleg érvényben lévő 38 százalékos felár növelése és ezért valószínűnek látszik, hogy ezt a felarat valóban emelik is bizonyos vonatkozásokban. Az Argus értesülésével szemben a Prezentul közli a nemzetgazdasági minisztérium leghatározottabb viaszutasítását, amely szerint szó sem lehet a 38 százalékos felár emeléséről.

A nemzetgazdasági minisztérium terveire tartozik a külföldi tőke elhelyezkedési lehetőségeinek megkönnyítése és támogatása.

Ez a támogatás kiterjed a hosszulejáratu befektetéseken túl a rövidebb tartamu érdekvállalásra, így például a termés finanszírozása, vagy nyersanyagok kivitelének pénzügyi támogatására is. Egyéb biztosítékok mellett, a Banca Nationala garantiálja a befektetett tőke osztalékát. A kétségtelenül nagyvonalú és nagyjelentőségű terveket állítólag rövidesen a kormány gazdasági bizottsága elé terjesztik.

Véleményt terjesztenek elő az iparkamarák az új ipari jellegű törvényekről

A kereskedelmi és iparkamarák országos szövetségén álló interimár bizottság Osiceanu elnökletével ülést tartott, melynek során a nemzetgazdasági minisztériumban történt küldöttségjárás eredményét ismertették. Osiceanu elnök bejelentette, hogy Mitita Constantinescu miniszter és jegybankkormányzó nagy figyelemmel hallgatta a küldöttség tagjainak előterjesztését és ígéretet tett arra, hogy sürgősen orvosolni fogja az átnyújtott emlékiratban foglalt panaszokat. Ugyanakkor felkérte a szövetség vezetőjét, hogy szorosan működjenek együtt a nemzetgazdasági minisztériummal, mert a kereskedelmi és iparkamarák szövetségének ez a hivatása.

Az interimár bizottság a küldöttségjárás eredményét meglelégedéssel vette tudomásul és az új alkotmány szellemében történő nagy reformok küszöbén elhatározta, hogy a következő kérdésekben sürgős állásfoglalást kér az országban levő összes kereskedelmi és iparkamarák-

tól: külkereskedelmi rendszer revíziója, árpoltika, kincstári terhek csökkentése, áruszállítás, kereskedelmi törvény, kereskedelmi és iparvállalatok, munkástörvények revíziója és propaganda.

A kereskedelmi könyvek vezetésére vonatkozó törvénytervezetet már kidolgozták. A könyvek bizonyító erejét és a cégek tekintélyét növelik az új szabályok.

Közyűlést tartott a Sft.-Gheorghe szentgyörgyi Iparos Otthon.

A Sft.-Gheorghe-sepsiszentgyörgyi Iparos Otthon most tartotta meg nagy érdeklődés mellett évi közgyűlését. Timár József elnök beszéde nyitotta meg az ülést, majd Incze Árpád titkár az Otthon múlt évi munkásságáról számolt be, utána ptdig Ferenc Zsigmond pénztári jelentése következett. Orend Gyula gazda beszéde és az indítványok zárták be a közgyűlést.

Dobozgyárhoz

szükséges teljesen új

fűzőgép 11 mm.
fűzési felülettel
sürgősen eladó

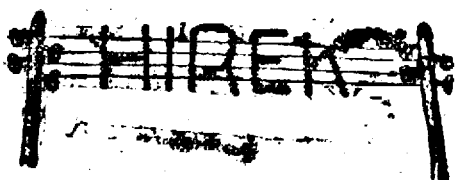
valamint megrendelésre készítek hasonló szerszámgepeket. Viznyoszy Ioan, Satumare, Strada Radulescu 3 szám.

Értesitem kedves barátaimat és tisztelt vendégeimet, hogy több évtizedes

vendéglőmet áthelyeztem

Piata Catedrala 10 szám alá. Kérem továbbá szives pártfogásukat. Tisztelettel

WEISZ JAKAB vendéglős

AZ IPAROS

*

Megjelenik minden második pénteken.
Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.
Redactia şi administraţie — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaction and Administration:
Hirdetések négyzetcentiméterre 6 lei. Eves köteteknél árengedmény.
Arad, Căminul Industrişilor — Iparos Otthon. Strada Brăţianu 18.

Minden vasúti alkalmazotti beleszólhat ezután a CFR ügyeinek intézésébe

Erdemes rendeletet bocsátott ki a CFR vezérigazgatósága. Az összes vasúti alkalmazottakat ugyanis felhívta: tegyék meg előterjesztéseiket a CFR forgalom megjavítására. Teljesen eredeti és dicsőrekes kezdeményezésről van szó tehát, melynek értelmében bármely vasúti alkalmazott — még az ideiglenes napidíjas is — indítványokkal állhat elő szolgálata beosztásával kapcsolatban s véleményét zárt levélben közölheti közvetlenül a CFR vezérigazgatóság tanulmányi osztályával.

Az indítványozó nevét titokban tartják, nehogy a feltevések haragját magukra zúdítsák. Csakúgy azok nevét hozzála nyilvánosságra akik ezt kifejezetten kívánják. Az összes indítványokat pontosan átvizsgálják, a javasolt megfelelő intézkedéseket nyomban alkalmazzák s kedvező eredmény esetén jutalmat adnak.

— A KISIPAROSOK ÁTALANYÖSSZEGE melyet a nemzeti repülőalap javára tartoznak fizetni, befizethető akár a Banca Naţională (T. 118 számú folyószámla javára) akár a postatakarékpénztárnál (C. E. C.) a 301. számú folyószámla javára. Az átalány összege 100 lei a befizetésének utolsó határideje június 15.

ÓVATOS KERESKEDŐ.

Cubáné hírsígyát vesz egy fiúletben. Amikor fizet, azt kérdezi a főnöktől:

— Mondja, kérem, miért kancsal magánál minden segéd?

— Azért — feleli a baltos — mert így a vevő sohasem tudja, hogy melyik oldalról lesz megfigyelve.

A világkereskedelem nyugtalanító visszaesését jelenti a Népszövetség

A népszövetség legújabb havi jelentése kihatóan foglalkozik a világkereskedelem helyzetével. A jelentés nyugtalanító tüneteket állapít meg. Több év óta ugyanis először történt, hogy az utolsó három hónap folyamán a világkereskedelem lényeges visszaesést mutat. 1937. év végén a világkereskedelem elérte az 1929-es év — tehát a prosperitás utolsó évének — színvonalát. A politikai nyugtalanság következményeképpen azonban az utolsó három hónap folyamán a világkereskedelem 12 százalékkal csökkent. A prosperitási folyamat megszakadt.

A népszövetség jelentése szerint a világkereskedelemnek ez az erős visszaesése muló tünethetkinthető. A nagyarányú forgalomcsökkenés főképpen Németország, Anglia, Svédország, Kanada és az Egyesült Államok kereskedelmének visszaesésével magyarázható.

— Uj panel lemez és parkettagyár alakult Bucureştibem, amely üzemét előreláthatólag Ardeal-Erdély területén építi fel. Az új iparvállalat egy külföldi világsszabadalom kihasználásával rekonstruált lemezeket állítana elő. Nyersanyagul gyenge minőségű fát használnak fel, a melyet gépekkel rostokra bontanak és vegyi eljárás útján préselnek. Ilyen módon teljesen egyenletes, ellenálló, szigetelő és panel lemezeket nyernek, amelyek 1.50x4.50 méter nagyságban kerülnek forgalomba. A lemezek különféle vastagságban fognak készülni.

— Nincs több hely a Dej-dési inas-otthonban. A Dej-dési iparos tanoncotthon igazgatósága kijelentette, hogy mivel jelenleg nincs szabad hely az otthonban, újabb bentlak! tanoncokat nem vehet fel az intézet.

VISSZHANG.

Író: Van valami visszhangja az új regényemnek?

Kiadó: Hogyne egy hasonló ember hírlapi nyilatkozat közzétételét kérte, hogy nem azonos magával.

— NINCSEN BEHOZATALI ENGEDÉLY NÉLKÜL. A nemzetgazdasági minisztérium utasította az importcégeket, hogy külföldről csakis olyan árut rendeljenek, amelyre vonatkozólag a behozatali engedély már birtokukban van. Az a tény, hogy az áru megérkezik a vámhivatalba, még nem képez külön okot a behozatali engedély kiadására. A megérkezett áruk tehát addig maradnak a vámnál, amíg az importőr meg nem szerzi a behozatali engedélyt.

A jelentés pénzügyi része az obligációs kötvények és a részvények árfolyamának fejlődését mutatja. Huszonhárom ország közül tizenhárom országban estek az obligációk: a legnagyobb esést az amerikai és lengyel obligációs kötvények mutatják. Az obligációk árszínvonalát csak Romániában, Belgiumban, Franciaországban és Magyarországon emelkedett. A részvények árfolyama s majdnem mindenütt esett.

A jelentés végül is hangsúlyozza, hogy a kedvezőtlen adatok jelentőségét nem szabad túlbecsülni, mert a gazdasági élet nem mutatja azokat a nyugtalanító jeleket, amelyek az általános válságokat szokták megelőzni. Ha a politikai helyzetben némi enyhülés mutatkozik, nem kétséges, a genfi jelentés szerint, hogy a prosperitás tovább folytatja útját.

FLEGMATIKUS MEGÁLLAPITAS.

Procné autót bérel, valamelyik környékbeli városkában kell neki mennie. Utközben késésgéssé látja, hogy a sofőr minduntalan elengedi a kormánykereket, mindkét kezével a fejét vakarja, az arca simogatja, vagy cegarettára gyújt. Haldios rémülettel szól rá:

— Az Istenért, miért engedi el a kormánykereket?

— Ugyan kérem, — mondja vállvonogatva a sofőr, — hát azt hiszi, attól szabad az a kocs, hogy rajtatartom a kezemet?

— Két bank és husz szövetkezet kényszerfelszámolását rendelte el a központi banktanács. A központi banktanács Slavescu Victor elnökelével üléseett. A napirenden szereplő ügyek közül a következőket intézték el: A banktörvény intézkedéseitől történő súlyos eltérés miatt egy bucurestii és egy Hunedoara-hunyadmegyei bank kényszerfelszámolását rendelték el. Három pénzügyi intézet számára engedélyezték az alapszabálymódosítást, egy falusi banknak pedig figyelemztetést küldtek, mert megsértette a banktörvény intézkedéseit. Két bank számára engedélyezték az alapszabálymódosítást, a szövetkezeti törvény megszegése miatt pedig husz falusi szövetkezet kényszerfelszámolását rendelték el.

Értékpapír tulajdonosok! Imprumutul de Inzestrare és mindenféle bel- és külföldi értékpapírjaikat, sorsjegyeiket jelentsék be ellenőrzésre, mert a nyeremények elévülnek. Postai megkeresésnél válaszbélyeg kéretik. Stefan Márkus Arad, Bul. Reg. Ferdinand 39.

Az atyamester

Írta: PÉCZELY JÓZSEF.

Somogyi Mihály uramat az egész város ismer-te. Apraja, nagyja. Hogyne? Atyamester volt. A csizmadia atyamestere. Legényeké, inasoké. Nagy szó az! Igen, nagy szó! Ma már jóformán mérlegelni sem tudják az emberek. Atyamester. Első a céh összes mesterei között. Micsoda rávalóságot kívánt ez a kitüntetés!

Hát Somogyi Mihály uramnak volt is rávalósága. Nagy, kemény feje, torborz bajusza, vastag szeme, vastag nyaka. A dereka tája is! De leginkább abban csucosodott ki a rávalósága, hogy éktelenül gyors keze volt, amelyhez szinte hozzá volt növe egy sokat kipróbált lábszija. Az inasok, ha csak tehettek, már messziről eliszkoztak a láthatá-rából. A kezügyéből meg éppen. Ezért is tette meg a céh atyamesterré. A céh, „aki” akkor még fun-gált. Legutóljára hetvenegyben. Azután harangoz-tak neki. A privilégiumok, a statutumok megszün-ték. Helyükbe tette a törvény az iparosokat. Somogyi Mihály uram is iparos lett. No, az se igaz! Ő sohasem vállalta. Csak mester ur. Segédei is legények maradtak. A tanoncai meg inasok. Az ipartörvényt nem akceptálta. Ő azután is megremevelte a le-gényt, fölcsabadította az inast. Csak az az igaz! Mutassa meg, ki mit tud az egész világ szemelát-ára. Vagyis a céh előtt. Ha elkövetkezett pünkös-d másodnapja, fölcsorakoztatta a legényeket, inaso-kat... Unnep volt az!

Történt, hogy idő folyamán sorra került a re-

mekelésben az atyamester fia is, a Lajos gyerek, aki hosszú éveken át dikicselt mellette...

A céh fölvonult zászlaja alatt a nagykorcsma udvarára. „Az érdemes csizmadia céh”. Így magyarázta a zászló. Itt volt a legalkalmasabb hely az ünnepségre, mert aki megéhezett, az ott mind-járt a tetthelyen egy kis pörköltet ehetett s utána eresztethetett egy iocét, vagy felet, aszerint, amint azt a politikai meggyőződése diktálta. Volt aki két locén alól sohasem adta. De még az is belejártzott a dologba, hogy este ott volt a mulatság, melyet az újdonsült remekes mesterek, a fölcsabadult inasok, akkor már legények rendeztek s így igen célszerűen össze lehetett kötözgetni a délelőtti ünnepséget az esti mulatsággal.

Tehát a Lajos gyerek is remekelt. Csakhogy árgyelme afféle maradozó igyekezetű legény volt. Nem igen vette a dereka a komoly munkát... Hiába a sok jó szó, utmutatás... Azonban hát az atyamester fia volt, no meg a tanítványa is...

Somogyi Mihály uram, élve a gyanuperral, el-sőben is a fia által készített egy pár csizmát vette a kezébe. Essünk túl a legnehezén!

Nézte a csizmát előről, nézte hátulról. De ugy nézte, mintha csizmát sohasem látott volna. Közbe pislogott s igen elégedetten ejtegette a fejét, mon-dogatván félre nem érthető hangon:

— Ez aztán munka! Finom egy munka! Hm! Becsületes munka!

Megszegte a nyakát s nagy meggyőződéssel ki-vágta:

— De fusson is ki annak a szeme, aki ebbe hibát talál!

S átnyújtotta a bírálóbizottság legközelebbi tagjának:

— Egyébként tessék hozzászólni!

Ilyen beágyalás után természetesen nem mon-dták meg véleményüket a céh kiválasztottjai. Se Ke-repecki Péter uram, se Kővágó András uram. Pe-dig Kővágó András uramnak lett volna oka. Nono! Ő is nagy hajlandóságot érzett magában az atya-mesteriségre. De hát Somogyi Mihály urammal nem vehette fel a versenyt. De meg mért veszekedtek volna egymás közt, amikor amugyis volt a városban elég sok ellenségük. A takácsok, szűcsök, kerék-gyártók. Főként azonban a tímárok! Ezek valahogy kicsinálták, hogy az ő céhük nemes lett. „Nemes tímár céh”. Többre tartották magukat a csizma-diáknál, mert az ő céhüknek csak nemes ember le-hetett a tagja. Zászlójukra is rápingálták a nemes-ségüket a kérkedtek vele. Mindig úgy írték — bár sokkal kevesebben voltak —, hogy a körmenete-ken az ő zászlójuk egy vonalban libegjen a csizma-diákéval. Sőt egyszer megpróbálták azt is, hogy elibe kerüljenek, de a csizmadia ezzel a jelszó-val: „Sok lud dieznót győz!” — hátraszorították őket.

Igy a csizmadia, akik semmiféleképpen nem engedtek az elsőségükből! Ők voltak a mesterek kö-zött az arisztokraták. Ezt tudta, érezte mindenki. Legjobban ők maguk. Nono! Az ő szavuk nyomta le a város mérlegét, az ő súlyuk döntött az egyház-nál. Restaurációknál is mindig csak az volt a kér-dés, hogy a csizmadia kire adják le a voksukat?...

A nagykorcsma, vagyis a „Korona” nagytér-mét délután feldíszítették papírvirágokkal, tük-rökkel. Az ablakpárkányokat körülfestették színes

ADÓFIZETÉSI KEDVEZMÉNY. A pénzügyminiszterium ismételt felhívja az adófizető közönség figyelmét arra, hogy azok, akik június 30-ig kifizetik 1938-39 évi teljes adójukat, 7 százalékos kedvezményben részesülnek. A kedvezmény levonása nyomban a befizetés alkalmával történik.

EGYENRUHAT KAPNAK A VÁMTISZTVISELŐK. A vámhivatalok vezérigazgatósága már régebbi idő óta azzal a tervvel foglalkozik, hogy a vámtisztviselők részére előírja a kötelező egyenruha viselését. Erre annál is inkább nagy szükség van, mert ezek a tisztviselők naponta idegen országokból jövő utasokkal érintkeznek és így külsőleg is méltóképpen kell megjelenniük. Szolgálatuk teljesítésében nagyobb tekintélyt szerez számukra az egyenruha. A legnagyobb nehézség azonban ott merült fel, hogy eddig a vámhivatalok vezérigazgatósága nem rendelkezett a szükséges anyagi alappal. Azt pedig nem lehetett kívánni, hogy a tisztviselők saját fizetésükből fedezzék ezeket a költségeket. Mircea Cancicov pénzügyminiszter hozzájárult az indítványhoz és elrendelte a kérdés haladéktalan megoldását. A vámtisztviselők egyenruhája hasonlítani fog a tengerészti szék egyenruhájához. Az egyenruha a pénzügyminiszterium kezdőbetűi szerepelnek, amelyet nemzetiszínű sapkarózsára híméznek rá. A kabát hajtókájára egy V. betűt varrnak, a kabát kézelőjén pedig csillag, vagy vonás tünteti fel az illető vámtisztviselő rangfokozatát. Az egyenruha színe valószínűleg sötétszürke lesz, egy másik indítvány szerint tengerkék színe lenne. A pénzügyminiszterium több szövetgyártól már ajánlatot is kért a szükséges anyag beszállítására.

A nyers és sózott disznó bőrök díjazása. Az aradi kereskedelmi és iparkamara közli az érdekeltekkel, hogy a CFR hivatalos lap 1026. száma szerint a nyers és sózott disznóbőrök május 1-től kezdődően a 15. tarifa 6100 és 6101. számú tételei alapján alapján szállíthatók.

TARGYILAGOS FÉRJ

Mandulának mondta egyik barátja:

— Hű, de csinos feleséged van!

— Ugyan — legyintett Mandula — lehet, hogy csinos, de egyáltalán nem hű.

A behozatali kérvények benyújtásának új módja. A nemzetgazdasági miniszterium a harmadik évnegyedre szóló behozatali kérelmek benyújtásával kapcsolatosan részletes szabályozó rendelkezést bocsátott ki, amely a következőket tartalmazza: Az összes importkérvények a külkereskedelmet szabályozó igazgatósághoz nyújtandók be, mégpedig a kereskedelmi és iparkamarák által forgalomba hozott nyomtatványokon. Különböző országokra vonatkozó igénylés esetén minden viszonylatban külön kérvény készítenél. Minden behozatali kérvényt június 10-től június 30-ig kell az érdekelteknek benyújtaniuk, a késedelmesen, vagy szabályellenesen kiállított kérvényeket nem veszik figyelembe. Ezenkívül egyéb részletkérdésekre is kiterjed a miniszterium rendelkezése.

gyertyákkal, olajos luszterekkel s jöttek a virág-szálak, a mesterek eladói szivdobogva, nagykendőbe burkolózva, zsinoros dolmányokba, feszengő legényektől s köhögő mamáktól kísérve.... Elől az inasok vitték a kis kizilampásokat.

Milics, egy rácsba ojtott örmény volt a vendéglős. Kiszótt, szikár jegyenye. Nagy fejű, hosszú lábakkal és igen sok készséggel...

A cigány rárántotta a csárdást...

Somogyi Mihály uram, az atyamester, végignyikorgatta ráms csizmáját a szálán, miközben sorra mustrálta a fiatalokat. A város honoratorait kegyes fejbőlöntással üdvözölte. Amnyit tett az: „Megbecsültünk benneteket bilitával (amiért sallárium nem járt, mert a bál a cég maga költségén rendezte), látom, hogy itt vagytok. El is vártam!” Az eladók egyikének csipentett az állán. Kereszt-lány, koma-lány, miegymás... Olyik újdonsült legényt bozontos szemöldökével figyelmeztetett a móresre, de biz még a nádpálcáját is megsuhogtatta s aztán, hogy rendben talált mindent, megadta a jelt a táncra, ami abból állt, hogy a cigány előtt összeültette a bokáját, jobbkezét fölvágta a levegőbe, a bal meg a tarkójához kapta s hujantva egy-kettőt, megfordult maga körül, mint a jó motolla. Erre a legények oda billegtek az előre kibazsált virág-szálakhoz s kezdetét vette a tánc, a heje-huja, a szivbéli nagy örömek kiöntögetése, klugra-bugrálása, topogása...

Az atyamester meg fölhasználva a nagy forgatagot, kióvakodott az ivóba s leült a főasztalhoz a nagy karosszékbe....

A nagy karosszék a gróf volt. Józsi gróf aki

Száz leiről kétezer leire emelték az acél behozatali vámját. A pénzügyminiszterium közölte a vámhivatalokkal, hogy a vámdíjszabás 1033-ik szakaszában foglalt áruk behozatali vámmértékét az eddigi kilonkénti 100 leiről 2000 leire emelték. Ennek megfelelően az importált acél behozatali illetékét június elsejétől kezdődően már az új díjtétel alapján állapítják meg.

GYOMORFAJÁS, székrekedés, felfúvódás, bélrenyheségnél teljes gyógyulást nyújt a SOLVO pirula. Egy doboz ára 20 lei. FÖLDES gyógyszerár, Arad.

Árlejtések. Arad város üzemelt: Június 10-én árlejtés 7000 kgr. különböző méretű ólomcső és 2500 kgr. lágyólmom beszerzése. Óvadék 5 százalék. Felvilágosítás a városházán. Arad városa: Június 17-én árlejtés 400 vagon tűzifa beszerzése. Óvadék 5 százalék. Felvilágosítások a gazdasági ügyosztályon.

Nem mérséklék a késedelmes adófizetés miatt alkalmazott büntetést. A pénzügyminiszterium úgy intézkedett, hogy az idejében ki nem fizetett adók után alkalmazott emelésnél semmiképpen sem alkalmaz mérséklést, vagy éppen elengedést.

Pengő árfolyamok a vámhivatalokról. A pénzügyminiszterium körlevélben értesítette a vámhivatalokat, hogy az új román-magyar fizetési egyezmény értelmében a pengő árfolyama vételnél 28.50, eladásnál 27 lei.

A kiviteli kampány előkészítése. A kormány gazdasági bizottsága ülésezett. A folyó ügyek letárgyalása után a kivitel helyzetével foglalkozott a bizottság behatóan s megvitatott a most következő kiviteli kampány feltételeit és részleteit.

A PÉNZÜGYIGAZGATÓSÁG FELHÍVÁSA AZ ITALMÉRŐKHÖZ. A jövőben minden szeszügyre vonatkozó kérvényt a pénzügyigazgatóságra kell benyújtani és pedig a szeszmonopol vezérigazgatósága intézkedése szerint abban az esetben, ha az illető fél pálinkafőzésre használatos kazánok kijavítására vonatkozó engedélyt óhajtott kiváltani, borszállításkor, borfinomítás esetén, borkimérés létesítése, valamint italmérési engedély kiváltásakor. Ugyancsak kérvényt kell benyújtani ha az italmérő helyiséget változtat, időszakos engedélyek kibocsátásakor (vásárok, bucsuk, ünepélyek és kiállítások alkalmával) és akkor is, ha az italmérő ideiglenesen felfüggeszti a kimérést, vagy teljesen beszünteti. A pénzügyigazgatóságok csak azokat a kérvényeket dolgozzák fel, amelyek hatáskörükbe tartoznak, a többiek pedig végleges rendezés és megoldás végett a vezérigazgatósághoz terjesztik fel. Mindazokat a kérvényeket, amelyeket egyenesen a vezérigazgatósághoz intéznek a felek, a jövőben visszaküldik az illető pénzügyigazgatóságoknak, ennél fogva ajánlatosabb a feleknek is, ha kérvényeiket a pénzügyigazgatóságon nyújtják be, mert így hamarabb nyernek megoldást. Intézkedés történt arra nézve is, hogy ezeket a kérvényeket a jövőben a lehető legrövidebb időn belül intézzék el.

patronusa volt a városnak s a tulajdonát képező regálák révén gazdája a többi között a Koronának is...

A gróf népszerű ember volt. Ritka gróf! Az emberekkel szöbe állt. Minden bálon megjelent a tisztjeivel együtt s nézte, formáztatta az eladókat a menyecskéket, gyönyörködött a táncoló párokban egész szünóraig, akkor kivonult az ivóba s reggelig ivott. Igen nagy kedvelője volt az italoknak. De nagy szakértője is! Ott, ahova ő járt, csak jó italokat volt szabad kiszolgálni. A Koronában is. Hát ebben nem is látott senkise szükségét. Milics tudta, hogy mitől döglök a légy!

Ejfélikor kikiáltották a szünórát.

A gróf belépett az ivóba...

Az ajtóban mintha csak gyökeret vert volna a lába...

A kommenciós helye el volt foglalva. Somogyi Mihály uram ült ott, az atyamester.

A gróf odaszólt a vendéglősnek:

— A helyem...

Milics sietett az atyamesterhez s értette magát.

— Itt a Józsi gróf!... Ez az ő helye!...

Az atyamester felütötte a fejét:

— Hogy én innen fölkeljek...?

Hátradőlt a karosszékében s bütykös ujjával megkopogtatta az asztalt:

— Ehhez a helyhez nekem jussom van!

Fölmeresztette a hüvelyk-ujját:

— Eddig én itt, a bál kezdetétől, hét tojásos puncsot ittam meg, mindegyiket dupla rummal! Hát nem megyek!

Relief

Domborvignettak
vesznöki
munkák

Arad, Strada Eminescu 32. szám.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutoare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin această comunică cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportjai Igazgatósága ezúton közli a tagjaival, hogy a halálzási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

In Grupa I. Csoportban: Nicolae Bota M. 1059, v. l. özv. Tanasie Biró Tamásné 960, v. l. özv. Iosif Szokop Józsefné 961, Gavril Szabó Gábor 962, v. l. özv. Ladislau Goldmann László né 963.

In Grupa II. Csoportban: s. l. Carol Henke Károlyné 1031, s. l. Iosif Gábor Józsefné 1032.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

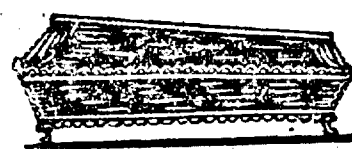
Directiunea Grupelor de Ajutoare de Inmormântare a Industrișilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiunile lor, să achite restanțele în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul.

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A) Csoportban: 1049. Sof. lui Adolf Fellner Adolfné, 1050. Sof. lui Csátár Nyiri Csátárné, 1051. Sof. lui Antoniu Groffner Antalné.

In Grupa B) Csoportban: V. l. özv. Iosif Nagy Józsefné, 1023. Francisc Facsó Ferenc, 1024. V. l. özv. Milente Pacurar Milentiné, 1025. Sof. lui Antoniu Groffner Antalné.

K L U G
Testvérek
temetkezési
vállalkozása

Arad, Bui. Reg. 2010/1047, 1. sz. OFON: Arad: 14-80, Aradul-Nou: 20-22. O. l. ö. árak, saját készítmény.

S. ezt olyan hangon mondta, hogy a vendéglős egy szó ellenvetést se tehetett. Visszahúzódott hátröstelkedve a grófhöz.

— Nem lehet az atyamesterrel birni. Azt mondja, hogy nem megy onnan a Poncius Pilátusnak se, mert ő ott egy ültőhelyben eleddig hét tojásos puncsot ivott meg, mindegyiket dupla rummal!

S a vendéglős hozzábizonykodta:

— Aminthogy igaz is!

A grófnak elállt a szemé-szája erre a szép rekordra,

— Hét tojásos puncsot, dupla rummal...? Akkor tökéletesen igaza van Somogyi Mihály uramnak! Tökéletesen!

Szeméit végig szalajtott a ivó hosszán s megpihentette az atyamesternél, ki nagy lelki nyugalommal fogott a nyolcadik tojásos puncsok a dupla rummal keveréséhez...

— Menten vissza — mondta a gróf a vendéglősnek — s tudakolja meg az atyamestertől, hogy az ellen volna-e kifogása, ha én is odaülnek az asztalához...?

Milics sietett az üzenettel:

— A gróf ur kérdezteti...

Az atyamestert ez egyszer kegyes hangulathalálta a fölszólítás. Bólintott:

— Jöhet!

S a gróf ment...

Reggelig aztán a gróf együtt ivott az atyamesterrel...

Ilyen nagy urak voltak míg nem voltak iparosok.